

CEELI INSTITUTE
PRAGUE

ADVANCING THE RULE OF LAW

RAPORT
INSTYTUTU
CEELI

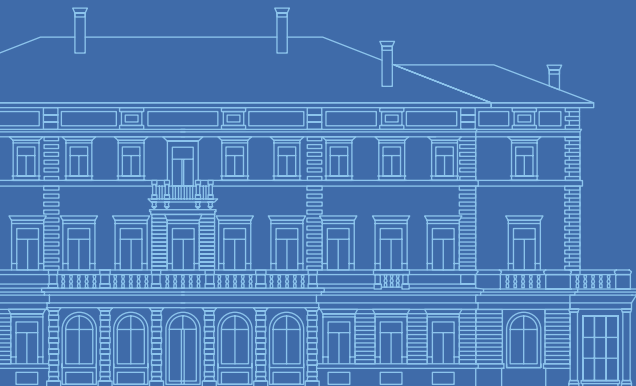
PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI
DOTYCZĄCE UŻYWANIA MEDIÓW
SPOŁECZNOŚCIOWYCH PRZEZ
SĘDZIÓW: KONTEKST CENTRALNO-
I WSCHODNIOEUROPEJSKI

CEELI INSTITUTE PRAGUE

ADVANCING THE RULE OF LAW

Instytut CEELI jest czeską organizacją pożytku publicznego (non profit) z siedzibą w Pradze, której celem jest rozwój i szkolenie międzynarodowej sieci prawników i sędziów w celu rozwoju praworządności. Poprzez innowacyjne programy szkoleniowe i inne aktywności Instytut pracuje z sędziami, prawnikami i przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego w celu budowy społeczeństw opartych na prawie.

Instytut CEELI szczeni się różnorodnością i jakością opracowanych przez siebie programów, stworzeniem możliwości wymiany doświadczeń, innowacyjnym charakterem swoich projektów i swoim dziedzictwem w zakresie przyczyniania się do rozwoju praworządności w podatnych na nieprawidłowości krajach. Nasze wysiłki są ukierunkowane na stworzenie niezależnych, przejrzystych i efektywnych systemów sądownictwa, wzmacnianie instytucji demokratycznych, wspieranie zwalczania korupcji, rozwiązywania trudnych konfliktów, działania na rzecz praw człowieka i wspieranie prawników i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego w środowiskach represyjnych. Instytut CEELI mieści się w Villi Grebovka w Pradze, historycznym dziewiętnastowiecznym budynku, który został odrestaurowany i przekształcony w nowoczesne centrum konferencyjno-hotelowe.

RAPORT INSTYTUTU CEELI

**PRAKTYCZNE WSKAZÓWKI
DOTYCZĄCE UŻYWANIA MEDIÓW
SPOŁECZNOŚCIOWYCH PRZEZ
SĘDZIÓW: KONTEKST CENTRALNO-
I WSCHODNIOEUROPEJSKI**

Listopad 2019

SPIS TREŚCI

Spis treści	3
Podziękowania	5
Przedmowa	7
Przegląd wskazówek	9
Wskazówki dotyczące używania mediów społecznościowych przez sędzów	11
1. Reprezentuj wymiar sprawiedliwości godnie poprzez każdą informację opublikowaną w mediach społecznościowych	11
2. Nigdy nie komentuj spraw sądowych, które są w toku	13
3. Nie prowadź dochodzenia w stosunku do stron postępowania za pośrednictwem mediów społecznościowych	13
4. Bądź ostrożny z kim się „zaprzyjaźniasz“ oraz co i kogo „lubisz“	14
5. Unikaj komentarzy o charakterze politycznych lub komercyjnym	15
6. Kontroluj i koryguj swoją obecność w Sieci	15
7. Chroni swoje dane osobowe	16
8. Edukuj rodzinę i przyjaciół	17
9. Używaj mediów społecznościowych, aby edukować społeczeństwo	18
10. Poszerzaj swoją wiedzę o mediach społecznościowych	18
Szybkie wskazówki dotyczące zarządzania działalnością w internecie	21
Załącznik I	23
1. Historia mediów społecznościowych	23
2. Definicje	23
2.1 Definiowanie mediów społecznościowych	23
2.2 Definiowanie najczęściej używanych mediów społecznościowych	24
2.3 Niebezpieczne narzędzia mediów społecznościowych	26
3. Wpływ mediów społecznościowych na społeczeństwo	28
4. Media społecznościowe w życiu politycznym i życiu publicznym	28
5. Właściciele danych zawartych w sieci	29
6. Zagadnienia prywatności dotyczące mediów społecznościowych	30
7. Ryzykowanie nadużycia	31
8. Przykłady ustawień zabezpieczeń kont sieci społecznościowych	32
Załącznik II	35
Lista narodowych i międzynarodowych opinii, regulacji i standardów dotyczących mediów społecznościowych	41

PODZIĘKOWANIA

Institut CEELI pragnie podziękować członkom głównej Grupy Roboczej Centralnej i Wschodnioeuropejskiej Sieci Wymiany Sędziowskiej, którzy stworzyli i spisali te Wskazówki dotyczące używania mediów społecznościowych przez sędziów:

Sędzia Katica Artuković, Bośnia i Hercegowina

Sędzia Marela Jevtović, Bośnia i Hercegowina

Sędzia Davor Dubravica, Chorwacja

Sędzia Domagoj Frntić, Chorwacja

Sędzia Ladislav Derka, Czechy

Sędzia Levente Simon, Węgry

Sędzia Mindaugas Šimonis, Litwa

Sędzia Cristi Danilet, Rumunia

Dziękujemy również Kseniji Renko i Markowi Rakar, regionalnym ekspertom do spraw public relations i komunikacji, Davidowi Sellersowi, Oficerowi do spraw publicznych, Biuru administracyjnemu Sądów USA, Barborze Field i Fredzie Grealy, Menadżerkom Programowym Instytutu CEELI oraz Katherine Sorrell, Stażystce Prawnej Instytutu CEELI (William and Mary Law School) za ich cenny wkład w opracowanie tych Wskazówek.

Institut pragnie również podziękować Szanownym Judith Macaluso, Janet Katz i Jane Mahoney za ich bezcenną pomoc w edycji tego dokumentu. Pracowały nad tym dokumentem pro bono – bez wynagrodzenia, w ramach służby publicznej wspierającej pracę sędziów.

Ten projekt stał się możliwy dzięki grantowi i nieustannej pomocy ze strony Departamentu Stanu USA, Międzynarodowego Biura ds. Narkotyków i Egzekwowania Prawa (INL).

PRZEDMOWA

Instytut CEELI szkoli i wspiera sędziów w centralnej i wschodniej Europie od 2000 roku. Nie ma w tym nic dziwnego, że problematyka korzystania przez sędziów z mediów społecznościowych stała się przedmiotem rosnącej, ważnej debaty prowadzonej w trakcie sędziowskich szkoleń organizowanych przez Instytut i inne organizacje w regionie. Ponieważ korzystanie z mediów społecznościowych rozwinęło się w tak znacznym stopniu, że stało się nieodłącznym elementem życia większości ludzi, analiza problematyki ograniczeń etycznych w zakresie korzystania z tych mediów stała się jedną z najpilniejszych spraw dla sędziów.

Od 2012 roku Instytut CEELI tworzy Sieć Młodych Sędziów z Centralnej i Wschodniej Europy [Network of Young Judges from Central and Eastern Europe], przy finansowym wsparciu ze strony Biura Departamentu Stanu ds. Międzynarodowego Handlu Narkotykami i Egzekwowania Prawa [INL]. Grupa sędziów ze wspomnianej Sieci podjęła szczegółowe badania w zakresie wyzwań, jakie wiążą się z korzystaniem z mediów społecznościowych. Powyższe działania miały na celu wyjaśnienie pozostałym sędziom oraz wsparcie ich w kwestii prawidłowego korzystania z tych mediów, aby uchronić sędziów przed pułapkami i problemami natury etycznej. Przy wsparciu sędziowskich ekspertów, jak również specjalistów z dziedziny etyki i PR, Instytut CEELI stworzył dla sędziów poniższy zbiór Wskazówek dotyczących prawidłowego postępowania przy korzystaniu z mediów społecznościowych. Wskazówki te zawierają przykłady nieprawidłowego postępowania, które może podważyć niezależność, nieskazitelną i bezstronność sędziego, może podważyć zaufanie społeczne do wymiaru sprawiedliwości oraz prowadzić do postępowania dyscyplinarnego przeciwko sędziemu.

Celem powyższego dokumentu jest podsumowanie rozważań, dostarczenie sędziom przejrzystego stanowiska w odniesieniu do zalet oraz wad korzystania z mediów społecznościowych, jak również przedstawienie wskazówek jak korzystać z tych mediów w sposób bezpieczny. Te Wskazówki skupiają się na najbardziej popularnych platformach społecznościowych, takich jak Facebook, Instagram i Twitter, używanych obecnie przez szerokie grono ludzi, którzy posiadają dostęp do Internetu. Jednakże, rekomendacje te znajdują również zastosowanie w przypadku innych platform społecznościowych, takich jak YouTube, LinkedIn, Reddit, czy blogów oraz w odniesieniu do platform, które powstaną w przyszłości.

Można wskazać na wiele powodów, dla których sędziowie powinni być świadomi na jakich zasadach funkcjonują media społecznościowe. Z jednej strony, aktywność w tych mediach może wywoływać obawy i prowadzić do wyzwań natury etycznej. Wyzwania te dotyczą problematyki własności treści zamieszczanych przez sędziów, niezamierzonego okazywania przez sędziów stronniczości poprzez zamieszczane posty, a także konsekwencji wynikających z kontaktów sędziego z osobami trzecimi. Zachowanie sędziów w mediach społecznościowych jest publicznie widoczne, dlatego też ich aktywność w sieci może nadwyrężyć zaufanie społeczne do wymiaru sprawiedliwości. Zachowanie sędziów w mediach społecznościowych może wywołać pytania dotyczące sędziowskiej bezstronności oraz uczciwości konkretnego postępowania sądowego.

Z drugiej strony, media społecznościowe stanowią skuteczne narzędzie, za pomocą którego możliwe jest edukowanie społeczeństwa. Po części tak jest, ponieważ za pośrednictwem mediów społecznościowych można dotrzeć do tej części społeczeństwa, która w innej sytuacji

nie zetknęłaby się z wymiarem sprawiedliwości. Poprzez media społecznościowe możliwa jest również poprawa wizerunku i lepsze zrozumienie sądów i sędziów w odbiorze społecznym. Nie da się zaprzeczyć, że media społecznościowe odgrywają istotną rolę we współczesnym życiu. Ogólna sugestia skierowana do sędziów aby po prostu „trzymali się od tych mediów z dala“ nie jest w obecnych czasach realistyczną propozycją.

Dlatego też proponujemy podstawowy zestaw zaleceń, które mogą pomóc sędziom w prawidłowym korzystaniu z mediów społecznościowych.

Poniższy dokument skierowany jest do sędziów, którzy aktywnie korzystają z mediów społecznościowych, ale także do wszystkich tych, którzy są odpowiedzialni na szczeblu krajowym za tworzenie standardów postępowania przez sędziów, włączając w to: członków rad sądownictwa, prezesów sądów, przedstawicieli organizacji sędziowskich oraz pozostałych przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości, którzy ustanawiają zasady korzystania przez sędziów z mediów społecznościowych.

Należy podkreślić, że powyższe Wskazówki skupiają się na korzystaniu z mediów społecznościowych przez poszczególnych sędziów, a nie przez sądy, czy ministerstwa. Omawiane Wskazówki dostarczą także pożytecznych informacji dla tych, którzy ustalają zasady dostępu do informacji o sądownictwie. Niemniej, instytucjonalne podejście do korzystania z mediów społecznościowych w sądach i ministerstwach będzie z pewnością nieco odmienne, tak aby odzwierciedlało potrzeby oraz cele edukowania i informowania społeczeństwa o tym jak uzyskać skuteczny dostęp do wymiaru sprawiedliwości, tak aby jednocześnie zapewnić przejrzystość i zaufanie społeczne do instytucji wymiaru sprawiedliwości i dostarczyć wiadomości o ważnych wydarzeniach.

Przygotowując ten dokument, Instytut CEELI i Sieć sędziów zapoznały się z szerokim wachlarzem materiałów i źródeł informacji, włączając w to zasady i rekomendacje dotyczące korzystania z mediów społecznościowych, przygotowane przez organizacje międzynarodowe. Pełna lista źródeł znajduje się na końcu tego dokumentu. Na koniec chcielibyśmy podkreślić, że omawiane Wskazówki zostały stworzone wyłącznie jako swego rodzaju przewodnik. Zatem nie stanowią one zbioru „najlepszych praktyk“. Media społecznościowe podlegają ciągłej zmianie. Zatem „najlepsze praktyki“ będą ulegały szybkim zmianom, równoległe z rozwojem ww. mediów w przyszłości.

Zanim omówimy listę Wskazówek, chcemy podkreślić, że zachowanie sędziów w mediach społecznościowych powinno zawsze pozostawać w zgodzie z Zasadami Bangalore dotyczącymi postępowania sędziów, z innymi, istniejącymi standardami międzynarodowymi, jak również z krajowymi kodeksami etyki sędziego. Ponadto, na krajowych wymiarach sprawiedliwości spoczywa ciężar stworzenia jasnych zasad postępowania, w sytuacji gdy konkretny sędzia nie spełnia wymaganych standardów etycznych.

Christopher Lehmann
Dyrektor Wykonawczy, Instytut CEELI

¹ ZASADY POSTĘPOWANIA SĄDOWEGO BANGALORE (Projekt Kodeksu Postępowania Sędziów z Bangalore z 2001 r. przyjęty przez Grupę Sądownictwa ds. Wzmocnienia Integralności Sędziów, zrewidowany podczas Okrągłego Stołu Naczelnych Sędziów, który odbył się w Pałacu Pokoju w Hadze, 25 - 26 listopada 2002 https://www.unodc.org/pdf/crime/corruption/judicial_group/Bangalore_principles.pdf

PRZEGLĄD WSKAZÓWEK

1. *Reprezentuj wymiar sprawiedliwości godnie poprzez każdą informację opublikowaną w mediach społecznościowych.*

Zawsze utrzymuj profesjonalny ton wypowiedzi oraz świadomość swojej roli jako sędziego, nawet wtedy, gdy zamieszczasz treści o charakterze osobistym. Osoby pracujące w wymiarze sprawiedliwości powinny być ostrożne w zakresie tego, co piszą i publikują w Internecie, bez względu czy jest to email, SMS, czy informacje zamieszczane w mediach społecznościowych. Treści cyfrowe są łatwe i szeroko dostępne i mogą wpływać na pracę sędziów na wiele sposobów.

2. *Nigdy nie komentuj spraw sądowych, które są w toku.*

Uwzględniając Zasady Bangalore [dotyczące postępowania sędziów], należy mieć na uwadze, że komentowanie orzeczeń sądowych lub procesów sądowych, które są w toku, jest kwestią szczególnie wrażliwą. Może zrodzić wątpliwość co do bezstronności i obiektywizmu sędziów oraz wymiaru sprawiedliwości.

3. *Nie prowadź dochodzenia w stosunku do stron postępowania za pośrednictwem mediów społecznościowych.*

Sędziowie powinni orzekać wyłącznie w oparciu o materiał dowodowy przedstawiony przez strony postępowania oraz w oparciu o fakty zaprezentowane sędziemu w trybie przewidzianym przez prawo. Sędziowie nie powinni prowadzić dochodzenia za pośrednictwem innych środków.

4. *Bądź ostrożny z kim się „zaprzyjaźniasz“ oraz co i kogo „lubisz“.*

Kiedy sędziowie zaprzyjaźniają się z kimś w mediach społecznościowych albo oświadczają, że lubią konkretną informację, muszą mieć na uwadze aby w ten sposób nie podważyć swojej bezstronności. Komunikacja za pośrednictwem mediów społecznościowych może wywołać wrażenie stronniczości, nawet jeśli taka ocena nie jest uzasadniona.

5. *Unikaj komentarzy o charakterze politycznym lub komercyjnym.*

Sędziowie powinni trzymać się z dala od dyskusji o charakterze politycznym i nie powinni upubliczniać swoich poglądów politycznych.

6. *Kontroluj i koryguj swoją obecność w Sieci.*

Weryfikuj na bieżąco swoją obecność w mediach społecznościowych i koryguj ustawienia prywatności jeśli jest to konieczne.

7. *Chroń swoje dane osobowe.*

Pomyśl dwa razy zanim ujawnisz jakiegokolwiek dane osobiste. Kiedy już opublikujesz informację osobistą na Facebooku albo w jakimkolwiek innym medium społecznościowym, jest mało prawdopodobne, żeby informacja ta pozostała prywatna. Raz opublikowane dane osobiste są dostępne i mogą zostać odzyskane, mogą krążyć w Internecie, jak również mogą zostać wydrukowane lata po tym gdy zostały wysłane lub opublikowane.

8. Edukuj rodzinę i przyjaciół.

Rozmawiaj ze swoją rodziną i przyjaciółmi, aby upewnić się że rozumieją powagę pracy, którą wykonujesz oraz możliwe konsekwencje ich działań w Internecie, jeżeli ujawnią dane osobiste lub fotografie, które mogą zostać połączone z twoją osobą.

9. Używaj mediów społecznościowych, aby edukować społeczeństwo.

Media społecznościowe można wykorzystać do zaangażowania i edukowania społeczeństwa, wspierania transparentności oraz do wyjaśniania powagi pracy sędziego. Za pośrednictwem mediów społecznościowych można również dostarczać informacji o działaniach instytucji wymiaru sprawiedliwości. Wielu sędziów w centralnej i wschodniej Europie i nie tylko tam z powodzeniem używa mediów społecznościowych do realizacji powyższych celów.

10. Poszerzaj swoją wiedzę o mediach społecznościowych.

Media społecznościowe pozostaną z nami na długo. Zatem szkolenie i edukowanie sędziów w tym temacie jest bardzo ważne. Sędziowie muszą być dobrze zorientowani w zasadach działania mediów społecznościowych, albowiem problematyka związana z ich używaniem będzie miała rosnące znaczenie w kontekście spraw przez nich rozpoznawanych.

REKOMENDACJE DOTYCZĄCE UŻYWANIA MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH PRZEZ SĘDZIÓW

1. Zawsze dobrze reprezentuj urząd sędziego w mediach społecznościowych.

Rozmywanie granic pomiędzy życiem prywatnym i publicznym jest jedną z cech charakterystycznych interakcji mających miejsce w mediach społecznościowych. Nieformalne relacje z rodziną i przyjaciółmi stały się częścią życia tak społecznego, jak i publicznego. Ma to związek w szczególności z publikowaniem w sieci prywatnych zdjęć i komentarzy. W przeciwieństwie do informacji e-mail pomiędzy dwoma osobami, kontrolowanie interakcji w mediach społecznościowych jest znacznie utrudnione, ponieważ dostęp do nich ma znacznie więcej osób. Każdy sędzia musi być ostrożny i odpowiedzialny, jednocześnie mając świadomość tego co pisze i publikuje online, czy to poprzez email, wiadomości czy posty w mediach społecznościowych, gdyż treści cyfrowe są łatwo i szeroko dostępne i mogą mieć wpływ na karierę zawodową w różny sposób.

- Sędzia powinien wybrać, którą ze sfer życia, prywatną czy zawodową będzie reprezentował, pojawiając się w mediach społecznościowych
 - czy chcesz tylko stworzyć sieć powiązań profesjonalnych i działać jako ekspert? Niektórym sędziom się to udaje, inni się pogubili.
 - czy chcesz ujawniać swoją pozycję zawodową, jeśli tak to czy Twój pracodawca dostarcza wskazówek jak należy to robić?
 - czy będziesz używał mediów społecznościowych wyłącznie dla celów prywatnych, w celu utrzymywania kontaktów z rodziną i przyjaciółmi?
 - czy chcesz jedynie obserwować toczące się dyskusje jako obserwator, który nie publikuje żadnych postów (włączając to opinie na temat postów innych uczestników dyskusji)?
- Zdecyduj, jak będziesz prezentował się na swoim profilu. Nie chodzi tu tylko o to, jak tam będziesz postrzegany, ale także o możliwe konsekwencje aktywności on-line.
 - czy będziesz używał swojego prawdziwego nazwiska czy też pseudonimu? Weź pod uwagę, że niektóre strony nie zezwalają na używanie pseudonimu i tego rodzaju działanie będzie złamaniem regulaminu (np. Facebook). Jeżeli takie działanie zostanie ujawnione, może to zaszkodzić twojej reputacji.
 - czy jako avatara użyjesz swojego zdjęcia czy obrazu kwiatu, zwierzęcia albo karykatury? Pamiętaj aby być ostrożnym co wybierasz. Wprowadź zdjęcie pozwala na łatwą identyfikację, jednak gdy pewien chorwacki sędzia użył komiksowej postaci jako avatara na Facebooku, adwokat strony złożył wniosek o wyłączenie go od prowadzenia sprawy karnej, uznając obrazek za nieodpowiedni.

- jeżeli Twoje posty mają na celu zwiększanie świadomości prawnej, zdecyduj czy chcesz używać tego samego konta dla postów prywatnych, zawierających komentarze dotyczące innych dziedzin życia takich jak sport, sztuka, polityka, czy też wydarzeń z życia rodzinnego. Zmieszanie tych dwóch aspektów może być mylące dla obserwujących Twoje konto, ale jednocześnie może zbudować Twój wizerunek jako realnej, prawdziwej osoby, a nie jako nierzeczywistego symbolu wymiaru sprawiedliwości, wyalienowanego ze społeczeństwa, w którym żyją inni.
- unikaj umieszczania postów dotyczących życia prywatnego w godzinach pracy, gdyż każdy post wskazuje czas publikacji. Zajmowanie się w godzinach pracy mediami społecznościowymi zamiast obowiązkami sędziowskimi może być podstawą do krytyki,
- zachowania uważane za nieprzystające sędziemu w świecie realnym pozostają takimi także online, nawet jeśli mają one miejsca za pośrednictwem bardziej prywatnych kanałów komunikacji (Messenger, Whatsapp.). Cała komunikacja cyfrowa może być stosunkowo łatwo przechwycona i udokumentowana w celu udostępnienia niepowołanym osobom.
- sędzia powinien unikać wszelkich nieodpowiednich czy nawet wręcz wulgarnych opinii, może to dotyczyć także opinii w zamierzeniu piszącego satyrycznych, czy ironicznych, które jednak ostatecznie mogą prowadzić do wniosku, że piszący nie potrafi pozostawać bezstronnym sędzią w opisywanej i jednocześnie tym samym osądzonej sprawie. Wszelkie posty umieszczane w mediach społecznościowych powinny mieć na uwadze powagę stanowiska sędziego i nie powinny dawać podstaw do krytykowania jego bezstronności i niezawisłości. Negatywny obraz może bowiem zaszkodzić nie tylko jednemu sędziemu, ale całemu środowisku.
- zdjęcia i komentarze na Facebooku i w innych mediach społecznościowych, również na portalach randkowych, powinny być skromne i przyzwoite. Dobrą zasadą jest publikowanie tylko takich postów, opinii i zdjęć, które mogłyby się znaleźć na okładce szanowanego dziennika lub zostać nadane w ogólnonarodowej telewizji w czasie największej oglądalności!²

² Ksenija Renko, ekspert ds. Komunikacji, Komunikacja strategiczna Jupiter, Uwagi podczas inauguracji Global Judicial Integrity Network, Wiedeń, kwiecień 2018 r

2. Nigdy nie komentuj spraw będących w toku.

Poniższa zasada Bangalore dotyczy wszelkich form komunikacji, w tym mediów społecznościowych:

Sędzia nie powinien świadomie komentować sprawy która jest przez niego prowadzona, lub może być przez niego prowadzona, jeżeli można spodziewać się, że jego komentarze mogą mieć wpływ na toczące się postępowanie, albo zakłócić wrażenie sprawiedliwego procesu. Sędzia nie może też wygłaszać komentarzy, publicznie bądź w innej formie, które mogłyby wpłynąć na sprawiedliwy przebieg procesu dotyczącego jakiegokolwiek osoby lub sprawy.³

- komentarze na temat wyroków bądź toczących się postępowań są szczególnie niebezpieczne, ponieważ mogą spowodować wątpliwości co do bezstronności i obiektywizmu sędziów i wymiaru sprawiedliwości
- jeżeli robisz zdjęcie i publikujesz je w mediach społecznościowych, miej na uwadze że obiektyw aparatu jest bardzo dokładny. Większość mediów społecznościowych umożliwia ściąganie zdjęcia i zastosowanie dużego przybliżenia pozwalającego dostrzec szczegóły, np. dokumentów na Twoim biurku, nazwisk z akt w Twoim biurze lub innych detali pozwalających na identyfikację. Nawet jeśli nie zamierzałeś ujawnić poufnych danych ze sprawy, może do tego dojść przez publikację zdjęcia.

3. Nie używaj mediów społecznościowych do śledzenia stron. Sąd rozstrzyga spór. Od prowadzenia śledztw są inne, państwowe organy.

Sędziowie nie powinni samodzielnie przeprowadzać ustaleń faktycznych w prowadzonych sprawach w inny sposób niż przewidziany przez prawo. Ta zasada dotyczy wszelkich źródeł, w tym mediów społecznościowych. Tak więc:

- sędziowie w swoich rozstrzygnięciach mogą opierać się wyłącznie na informacjach przedstawionych przez strony w toku postępowania oraz faktach zakomunikowanych sądowi zgodnie z procedurą
- sędziowie powinni powstrzymać się od poszukiwania jakichkolwiek dodatkowych informacji na temat stron procesowych i ich pełnomocników w mediach społecznościowych
- trzeba mieć świadomość, że niektóre platformy społecznościowe, np. LinkedIn umożliwiają użytkownikowi profilu sprawdzenie kto go przeglądał. Nie zakładaj, że Twoja aktywność w mediach społecznościowych jest anonimowa
- jeżeli strona aktualnie toczącego się postępowania kontaktuje się z Tobą za pośrednictwem wiadomości e-mail, bądź mediów społecznościowych, powinieneś poinformować ją że taka sytuacja jest niedopuszczalna. Dodatkowo powinieneś rozważyć poinformowanie odpowiednich instytucji, że taka sytuacja miała miejsce.

³ ZASADY POSTĘPOWANIA SĄDOWEGO BANGALORE, patrz przypis. 1 powyżej.

Warto załączyć dotychczasową korespondencję i powstrzymać się od dalszych kontaktów. Takie zachowanie uchroni twoją uczciwość oraz reputację wymiaru sprawiedliwości.

4. Uważaj, kogo zapraszasz do „przyjaciół” oraz co lub kogo „polubiłeś”.

Sposób komunikacji w niektórych mediach społecznościowych może stworzyć niezamierzone relacje pomiędzy sędziami a osobami trzecimi. Trwa debata, czy sędziowie powinni zapraszać do grona „przyjaciół” przedstawicieli innych zawodów prawniczych czy prokuratorów, bądź reprezentantów partii politycznych. Zaakceptowanie i przyjęcie innej osoby do grupy „znajomych” w mediach społecznościowych nie oznacza, że sędzia poznał tę osobę w rzeczywistym życiu, bądź że istnieje jakieś głębsze powiązanie pomiędzy nimi. Z pewnością przedstawiciele sądownictwa powinni zwracać uwagę na to, by nie zaburzało to ich neutralności, przy czym interakcje zachodzące w mediach społecznościowych mogą tworzyć wrażenie stronniczości, nawet jeśli faktycznie ona nie zachodzi.

- W ogólności, sędziowie powinni być ostrożni i selektywni w wyborze Facebookowych „przyjaciół”. W większości przypadków, sędziowie nie powinni pozostawać w grupie przyjaciół innych prawników, funkcjonariuszy policji czy stron, którzy regularnie pojawiają się w sprawach rozpoznawanych przez danego sędziego. Jednak mniej problemów rodzi sytuacja, gdy sędzia ma „przyjaciół” na Facebooku, o ile sędzia nie dopuszcza możliwości, by taki „przyjaciel” wywierał na niego specjalny wpływ.⁴ Jeśli relacja z mediów społecznościowych zachodzi z osobą, która zostanie zaangażowana w sprawę sądową, to rekomenduje się ujawnienie informacji o takiej relacji.
- Należy być szczególnie ostrożnym w „polubieniach” czy „obserwowaniu” grup politycznych, religijnych, stron poszczególnych mediów lub innych stron na Facebooku, które mogą podważać publiczne postrzeganie sędziego jako osoby niezależnej. Organizacje, instytucje czy osoby, które sędzia „lubi” czy „obserwuje” są publicznie widoczne.
- We wszelkich okolicznościach należy unikać polubienia czy obserwowania niewłaściwych stron, które promują rasizm, nienawiść, homofobię, fundamentalizm religijny, nietolerancję czy uprzedzenia jakiegokolwiek typu.

5. Unikaj politycznych i komercyjnych komentarzy.

Sędzia zawsze musi uważać, żeby komentarze, jakie przedstawia w mediach społecznościowych czy gdziekolwiek indziej, włącznie z tymi w wypowiedziach publicznych, nie zagrażały godności pełnionej przez niego funkcji. Jeśli reputacja sędziego może być poddana w wątpliwość, osłabia to zaufanie publiczne zarówno do systemu sądownictwa oraz osobistej bezstronności i niezależności danego sędziego.

⁴ Opinia Rady Doradczej ds. Etyki Sądowej w Karolinie Południowej, Kentucky i Ohio

- Co do zasady sędzia nie powinien publicznie, a także na jakiegokolwiek platformie mediów społecznościowych, ujawniać swoich politycznych poglądów, za wyjątkiem zagadnień odnoszących się do wymiaru sprawiedliwości. Może się wówczas pojawić ryzyko i prawdopodobieństwo zarzutu stronnictwa, zwłaszcza jeśli sędzia orzeka w sprawie dotyczącej partii politycznej, ruchu społecznego czy zagadnień polityki.
- Doradza się pozostawianie sędziów poza politycznymi debatami. Jeśli sędzia uczestniczy w wymianie opinii politycznych na platformie mediów społecznościowych, nawet jako neutralna strona, jego własny obiektywizm może być kwestionowany przez powiązanie z taką konwersacją, co pośrednio i bezpośrednio dyskredytuje obiektywizm całego systemu sądownictwa.⁵

6. Dostosowanie i monitorowanie widoczności aktywności online.

Każdego typu media społecznościowe mają własną politykę dostępu do opublikowanej zawartości, zatem koniecznym jest znajomość tych uregulowań, tak jak w przypadku innych usług internetowych jak blog czy e-mail, przed rozpoczęciem ich używania.

- W każdym czasie, gdy publikujesz cokolwiek online, najlepiej zakładać, że każdy może to zobaczyć, ponieważ nie wiemy, czy inni udostępniłi już to swoim znajomym, wewnątrz lub na zewnątrz sieci. To pozostaje całkowicie poza kontrolą czy, kiedy oraz w jakim kontekście ten post może zostać udostępniony dalej w internecie. Kiedy usuniesz swój post, może on nie być dłużej dostępny dla ciebie i twoich znajomych w danym medium społecznościowym, ale lepiej zakładać że istnieje on gdziekolwiek w sieci lub może znów się pojawić w wyszukiwaniu online.
- Na Facebooku, wszystkie posty trafiają tylko do użytkowników tej sieci, z możliwością określenia stopnia publiczności twoich postów: publiczny, tylko znajomi, tylko znajomi z określonymi wyjątkami, bądź skierowany do jednej osoby. Jeśli twoje posty na Facebooku były początkowo oznaczone jako publiczne lub dostępne dla wszystkich członków tej sieci, a w pewnym momencie decydujesz się na zmianę statusu twoich wiadomości na „prywatne”, to zmiany zostaną zastosowane do postów publikowanych od tego momentu. Wcześniejsze posty i komentarze nadal pozostaną dostępne dla każdego w tej sieci. Warto mieć na uwadze, że zasady Facebooka dotyczące zawartości oraz ustawień prywatności mogą w każdym czasie się zmienić. To samo dotyczy wszelkich innych mediów społecznościowych.
- Na Twitterze wszystkie wiadomości są publicznie dostępne dla każdego, kto nie jest członkiem tej sieci, zaś tweet może być kopiowany i udostępniany przez email czy w inny sposób bez wiedzy osoby, która napisała ten tweet. Możesz usunąć swój tweet, ale nie ma gwarancji, że ktoś inny go nie zapisał lub nie wykonał zrzutu ekranu tego tweeta.

⁵ Czeski Związek Sędziów, Etyczne ograniczenia działalności sędziego w sieciach społecznościowych, 2017

- Stanowczo zalecamy, by regularnie poszukiwać swojego nazwiska przy użyciu popularnych programów do przeszukiwania. Prowadząc przeszukiwanie, można znaleźć posty online, artykuły oraz obrazy związane z twoim nazwiskiem; można sprawdzić, czy to, co kiedyś opublikowałeś jest nadal dostępne lub czy ktoś inny wspomniał twoje nazwisko w toku dyskusji.
- Przy okazji powinieneś także przeszukiwać różne platformy, by ustalić, czy nie masz jakichkolwiek fałszywych profili. Jeśli ktoś podszywa się pod ciebie lub publikuje nieprawdziwe informacje o tobie, zgłoś te profile do odpowiednich osób kontaktowych ze strony dostawcy mediów społecznościowych, gdzie ten profil się ukazał.
- Jeśli posługujesz się pseudonimem, by uniknąć identyfikacji, nie ma gwarancji, że pozostaniesz anonimowy. Pewna sędzia grecka opublikowała rasistowski komentarz na swoim blogu pod pseudonimem, lecz jej tożsamość została wkrótce zidentyfikowana.

7. Chroń swoje dane osobowe.

Jeśli publikujesz informacje osobiste na Facebooku lub w innych mediach społecznościowych, jest bardzo mało prawdopodobne, że zdołasz utrzymać je w prywatności. Takie dane osobowe są trwale obecne i mogą być odkryte, przekazane, wydrukowane po wielu latach od ich wysłania czy zamieszczenia w sieci.

- Utworzenie profilu w mediach społecznościowych wymaga udzielenia podstawowych informacji o sobie, w pierwszej kolejności o swoim nazwisku i adresie mailowym. Każde narzędzie mediów społecznościowych ma własne zasady co do wymaganych informacji, które mogą obejmować dane biograficzne, płeć, wiek i inne podstawowe identyfikatory. Większość ponadto umożliwia podanie opcjonalnych danych osobistych i zawodowych.
- Pomyśl dwa razy przed ujawnieniem danych osobowych, w szczególności adresu zamieszkania, zdjęć rodzinnych czy informacji, do jakiej szkoły uczęszczają twoje dzieci.
- Utworzenie adresu email czy konta w mediach społecznościowych w jakiegokolwiek sieci społecznej ponadto oznacza wybór loginu i hasła. Jakość wybranego hasła jest kluczowa dla ochrony integralności twojej komunikacji. Dokonując wyboru hasła, unikaj powszechnych słów pochodzących ze słownika, charakterystycznych liczb takich jak data urodzenia czy kod pocztowy lub numer telefonu. Nigdy nie używaj tych samych hasła dla dostępu do różnych usług internetowych; jeśli używasz tego samego hasła dla zabezpieczenia dwóch różnych kont, gdy hasło zostanie odkryte wobec jednego konta, pomoże to hakerom zaatakować łatwiej oba konta. Unikaj zapisywania hasła, szczególnie na karteczkach przyklejanych w widocznym miejscu. Jeśli jest ci trudno zapamiętać wiele różnych hasła, możesz skorzystać z następujących przykładów:

- użyj początkowego wersu piosenki, przysłowia czy powiedzonka, które znasz na pamięć,
 - dodaj pojęcie, które będziesz łatwo pamiętać i które nie ma związku czy skojarzenia, całkowicie poza kontekstem,
 - użyj kombinacji małych i wielkich liter,
 - dodaj liczby,
 - dodaj znaki specjalne (# & / \$ %).
- Jeśli taka usługa jest dostępna, rozważ użycie dwustopniowej weryfikacji (nazywanej także dwu-czynnikową weryfikacją 2FA). Większość serwisów mediów społecznościowych używa jej aby zapewnić bezpieczny dostęp dla swoich użytkowników. Oprócz posłużenia się hasłem, możesz użyć dodatkowego kodu (cyfr lub kombinacji liter i cyfr). Najbardziej powszechną metodą jest otrzymanie kodu wysłanego za pomocą SMS na telefon komórkowy. Jeśli używasz 2FA opartej na SMS, zawsze miej ochronę karty SIM przy pomocy kodu PIN. Miej na uwadze, że odkład telefony i karty SIM są coraz częstszym obiektem ataków, jest rekomendowane, by wybrać inny sposób generowania dodatkowego kodu dla dodatkowej weryfikacji tożsamości.
 - Unikaj używania publicznych urządzeń, takich jak komputer w terminalu lotniskowym czy hotelowej recepcji. Jeśli musisz użyć takich urządzeń, zawsze wyloguj się po korzystaniu z usług internetowych. Nawet jeśli korzystasz z własnych urządzeń, włącznie z laptopem czy telefonem komórkowym, dobrym zwyczajem jest wylogowanie się i zamknięcie przeglądarki. Idealnie jest unikać używania urządzeń, których nie możesz skontrolować, w szczególności do dostępu do maila, spraw biznesowych, banku oraz kont w mediach społecznościowych.
 - Oficjalne adresy e-mail powinny być używane wyłącznie do oficjalnej korespondencji i celów zawodowych. Dla komunikacji prywatnej z rodziną i przyjaciółmi oraz do spraw osobistych należy posługiwać się prywatnym adresem mailowym.
 - Podczas gdy coraz większa liczba wiadomości mailowych jest przesyłana pomiędzy serwerami w stanie zaszyfrowanym, powinieneś zawsze zakładać, że zawartość twojej wiadomości jest widoczna dla innych. Jest to w szczególności prawdziwe odnośnie maili wysyłanych z oficjalnego czy służbowego konta mailowego.

8. Edukuj swoją rodzinę i przyjaciół.

Sędziowie zawsze powinni być świadomi, że nawet gdy nie są obecni w mediach społecznościowych, członkowie ich rodziny czy przyjaciele mogą udostępniać zdjęcia czy informacje odnoszące się do nich, które następnie mogą być użyte w zły sposób czy zmanipulowane w celu wywarcia presji na sędziego.

- Członkowie twojej rodziny i znajomi powinni respektować granice i unikać podważania twojej sędziowskiej bezstronności, uczciwości czy godności przez ich konta w mediach społecznościowych oraz obecność w sieci.

- Rozmawiaj z nimi aby się upewnić, że rozumieją wrażliwość pracy sędziowskiej, jaką wykonujesz oraz potencjalne konsekwencje ich aktywności online.
- Poproś ich, aby nie rozpowszechniali żadnych osobistych informacji o tobie, jak adresy, zdjęcia z wakacji czy inne informacje, które mogą być źle wykorzystane.

9. Korzystanie z mediów społecznościowych w celu edukowania społeczeństwa.

Do tej pory omawialiśmy jedynie zalecenia dotyczące tego, czego nie należy robić w mediach społecznościowych. Istnieje jednak wiele korzyści z korzystania z tych narzędzi i budowania obecności online, szczególnie dla sędziów.

- Media społecznościowe są doskonałym narzędziem do angażowania społeczeństwa, promowania przejrzystości, promowania lub wyjaśniania znaczenia zadań sądowych oraz dostarczania informacji o działalności instytucji sądowych. Wielu sędziów w Europie Środkowej i Wschodniej i poza nią z powodzeniem korzysta z mediów społecznościowych w tym celu.
- Jeśli używasz mediów społecznościowych jako narzędzia edukacyjnego, pamiętaj jednak, że trolle (patrz definicja w załączniku) mogą wyśmiewać wszystko, co powiesz lub zrobisz. Nawiązanie kontaktu z trollem internetowym rzadko przynosi jakieś korzyści i często prowadzi do pogłębiającej się dyskusji.⁶ Aby radzić sobie z trollami, z pewnością możesz je zignorować lub wyznaczyć własne granice dla rodzajów komentarzy, które zaakceptujesz lub na których publikowanie zezwolisz na używanych platformach społecznościowych.⁷
- Platformy mediów społecznościowych mogą być również używane przez grupy nieformalne lub inne stowarzyszenia, a nie tylko przez osoby fizyczne. Na przykład stowarzyszenie sędziów może zdecydować się na utworzenie w mediach społecznościowych wyselekcjonowanej strony.

10. Kontynuuj edukację na temat mediów społecznościowych.

Media społecznościowe odgrywają i będą odgrywać ważną rolę w społeczeństwie, polityce i gospodarce. Sędziowie powinni dotrzymać kroku postępowi technologicznemu, edukować się na temat jego funkcji i rozumieć kontekst, w którym powstają pewne spory technologiczne. Należy przy tym pamiętać, że platformy i zasady regulujące ich używanie są często zmieniane.

- Szkolenie merytoryczne sędziów i ustawiczne kształcenie w zakresie korzystania z mediów społecznościowych mają kluczowe znaczenie. Między innymi sędziowie muszą być zaznajomieni z działaniem mediów społecznościowych, ponieważ kwestie związane z ich użyciem będą w coraz większym stopniu dotyczyć

⁶ 10 Tips to Dealing With Trolls, Jonh Rumpton, 2015, <https://www.forbes.com/sites/johnrumpton/2015/04/09/10-tips-to-dealing-with-trolls/#14d484c54f42>

⁷ Tips for Dealing with Internet Trolls and Haters in Business, Carol Roth, <https://www.carolroth.com/blog/tips-for-dealing-with-internet-trolls-and-haters-in-business/>

rozpatrywanych przez nich spraw. Dogłębna i solidna znajomość środowiska sędziów, w tym wzajemne oddziaływanie technologii, mediów społecznościowych i prawa, zwiększy zaufanie publiczne, legitymizując instytucje i praktyki sądowe w oczach opinii publicznej.

- Z czasem zasady będą ewoluować. Zawsze postępuj ostrożnie i staraj się przestrzegać kodeksów postępowania oraz przepisów krajowych i międzynarodowych, takich jak Zasady Bangalore.

SZYBKE WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE ZARZĄDZANIA DZIAŁALNOŚCIĄ W INTERNECIE

Jeśli jesteś sędzią lub urzędnikiem sądowym, zalecenia dotyczące korzystania z nowych technologii komunikacyjnych są znacznie ważniejsze niż te, które dotyczą przeciętnych użytkowników. Mamy nadzieję, że stosowanie się do tych zaleceń zapewni Ci bezpieczeństwo przed popełnieniem niektórych z najczęstszych błędów.

Internet zapewnia ujście i przestrzeń dla większej produktywności zawodowej, lepszej widoczności, zasięgu i szerszego zaangażowania na całym świecie. Twoje działania online są jednak nie tylko technicznym kanałem komunikacji w sektorze zawodowym lub prywatnym, ale także odzwierciedleniem Twojej ogólnej osobowości i opinii. Konieczne jest zrozumienie specyfiki tego środowiska, aby można je było włączyć do skutecznych działań w ramach istniejących zasad postępowania i etyki. Ta integracja zapewnia bezpieczeństwo w Internecie i poza nim w prawdziwym świecie.

Decydując się na korzystanie z usług internetowej, przestrzegaj następujących zaleceń:

- ▶ Wybierz mądrze swojego dostawcę usług internetowych, pamiętając o celu swoich działań. Czy jest on profesjonalny, prywatny czy taki i taki?
- ▶ Pamiętaj, że treść, którą wprowadzasz (od danych alfanumerycznych, po zdjęcia i klipy wideo) ze swojego urządzenia, jest dostępna nie tylko na tym konkretnym urządzeniu, ale także dla samego operatora i potencjalnie dla innych użytkowników tej samej usługi.
- ▶ Usunięcie wprowadzonej treści lub jakiegokolwiek innego postu nie oznacza, że dane te staną się trwale niedostępne, i że nie mogą być wykopane ani śledzone przez twojego usługodawcę internetowego lub innego użytkownika, w oryginalnej lub zmienionej formie.
- ▶ Poznaj podstawowe cechy dostawcy usług internetowych, z których będziesz korzystać i pamiętaj o ogólnych zaleceniach dostawcy usług internetowych.
- ▶ Otwierając profil użytkownika (e-mail lub profil w sieci społecznościowej), wybierz:
 - Nazwę Twojego profilu - nie musi być identyczna z nazwą użytkownika. Jest to ważne dla twojej (profesjonalnej i prywatnej) tożsamości internetowej. Pamiętaj, że nawet jeśli używasz pseudonimów, musisz przestrzegać wszystkich norm etycznych związanych z zawodem.
 - Używaj unikalnych autentycznych informacji.
 - Wybierz bezpieczne hasło wysokiej jakości (używaj małych i dużych liter, cyfr, znaków specjalnych) i takie, które łatwo zapamiętasz.
 - Przeczytaj wszystkie wiadomości dotyczące bezpieczeństwa od operatora i swojego usługodawcy internetowego i potwierdzaj je dopiero po upewnieniu się, że są autentyczne.

- ▶ Powiadom usługodawcę, jeśli zobaczysz coś, co jest niezgodne z twoją tożsamością online lub powiązane z twoim profilem.
- ▶ Komunikuj się ze współpracownikami w sądzie lub osobami z prywatnymi w taki sam sposób, jak w życiu codziennym. Poczekaj, a następnie rozważ plusy i minusy przed wysłaniem jakichkolwiek wiadomości publicznych lub prywatnych.
- ▶ Powstrzymaj się od komentowania opinii i dyskusji innych uczestników, szczególnie jeśli zauważysz, że te dyskusje przekraczają granice. Upewnij się, że społeczeństwo postrzega cię jako osobę szanowaną, jeśli chodzi o komunikację.
- ▶ Przed dołączeniem do dyskusji na temat obecnie popularnego tematu upewnij się, że jest on autentyczny i że znasz wszystkie istotne fakty. Pamiętaj, że Twoje komentarze zawsze będą ważnym wkładem do każdej dyskusji.
- ▶ Powtarzamy: Pomyśl zanim opublikujesz!
- ▶ Zwróć szczególną uwagę na komunikację ze współpracownikami i potencjalnymi lub obecnymi klientami prowadzoną w Internecie. Komunikacja internetowa nadal podlega tym samym zasadom i przepisom, co świat rzeczywisty. Jeśli zauważysz, że jakakolwiek komunikacja jest nieodpowiednia, zakończ ją i powiadom kogoś o problemie. Na przykład możesz zgłosić incydent - problem sieciom społecznościowym lub usługodawcy o potencjalnej niewłaściwej komunikacji.
- ▶ Ogranicz korzystanie z usług internetowych w godzinach pracy, aby uniknąć potencjalnego negatywnego wpływu na wydajność pracy i życie prywatne.
- ▶ Celem jest kontrolowanie korzystania z nowych technologii, ale nie ograniczanie własnego uczestnictwa w komunikacji społecznej, tylko korzystanie z niego w najbardziej efektywny i pozytywny sposób.

ZAŁĄCZNIK I

1. Historia mediów społecznościowych.

Wczesne sieci społecznościowe, takie jak AOL Chat Rooms, LiveJournal i MySpace pojawiły się pod koniec lat 90. Do aktualnych popularnych serwisów społecznościowych opracowanych od tego czasu należą: Facebook, Twitter, LinkedIn, Instagram, Snapchat, YouTube, Google+, WeChat, Pinterest, Snapchat, Tumblr, Viber, WhatsApp, Wikipedia, Reddit, VKontakte w Rosji, Weibo w Chinach i inne. Największy wzrost popularności mediów społecznościowych nastąpił wraz z wprowadzeniem smartfonów, które pozwalają miliardom użytkowników bezproblemowo łączyć się na co dzień, a od wczesnej ewolucji mediów społecznościowych użytkownicy Internetu stale zwiększają ilość czasu spędzanego na portalach społecznościowych. Korzyści płynące z uczestnictwa w mediach społecznościowych wykroczyły poza zwykłe udostępnianie społecznościowe. Użytkownicy koncentrują się teraz na budowaniu reputacji, rozszerzaniu możliwości kariery i biznesu oraz uzyskiwaniu dochodów. Do połowy 2018 roku globalna populacja liczyła około 7,6 miliarda ludzi, a 4,3 miliarda ludzi miało dostęp do Internetu. Obecnie ponad 3 miliardy ludzi korzysta z co najmniej jednej sieci społecznościowej. Dziś media społecznościowe składają się z tysięcy platform społecznościowych. Podczas gdy niektóre platformy mediów społecznościowych są bardziej popularne niż inne, każda platforma oferuje coś innego. Na przykład: Instagram obsługuje ludzi poprzez fotografię, a ci, którzy korzystają z Instagrama, są zwykle w wieku poniżej trzydziestu pięciu lat. Osoby w wieku powyżej trzydziestu pięciu lat częściej korzystają z Facebooka, aby dzielić się swoimi osobistymi doświadczeniami i kontaktować się z osobami ze swojego kręgu społecznościowego i nie tylko. Twitter jest idealny dla tych, którzy chcą komunikować się w krótkich seriach zawierających do 280 znaków.

Sam Facebook ma ponad 2 miliardy użytkowników. Inne media społecznościowe są skierowane do użytkowników z niektórych krajów lub obszarów podobieństwa językowego o znacznie mniejszej liczbie użytkowników, ale mające bardziej znaczący wpływ na lokalne środowisko i populację, którym służą. Na przykład rosyjska sieć Vkontakte (VK) ma 477 milionów użytkowników ze świata rosyjskojęzycznego, a najpopularniejsza chińska sieć społecznościowa Weibo ma ponad 500 milionów użytkowników. Istnieją setki innych sieci społecznościowych, które łączą użytkowników zainteresowanych konkretnymi tematami i obszarami zainteresowań; chociaż mniej popularne pod względem wykorzystania przez uczestników i wpływu społecznego, nadal są przydatne i ważne.

2. Definicje

2.1 Definiowanie mediów społecznościowych.

Chociaż media społecznościowe zmieniły komunikację indywidualną i organizacyjną, różnią się od komunikacji i mediów drukowanych (np. czasopism i gazet) lub tradycyjnych mediów elektronicznych (takich jak transmisje telewizyjne) na wiele sposobów. Różnice te obejmują: jakość, zasięg, częstotliwość, użyteczność, bezpośredniość i wydajność. Media społecznościowe mają wiele źródeł i wielu odbiorców, podczas gdy tradycyjne media, takie jak radio lub gazeta, mają tylko jedno źródło transmisji i wiele odbiorców. Największą różnicą jest to, że

w przeciwieństwie do tradycyjnych mediów, media społecznościowe pozwalają każdemu tworzyć i udostępniać własne treści, niezależnie od tego, czy jest to wpis na blogu, obraz, wideo czy aktualizacja statusu. A ze względu na wpływ i zasięg Internetu dostęp do profilu w mediach społecznościowych, bloga lub kanału YouTube może być szerszy niż do mediów tradycyjnych w niektórych krajach.

Wikipedia definiuje platformy mediów społecznościowych jako: „Interaktywne technologie komputerowe, które ułatwiają tworzenie i dzielenie się informacjami, pomysłami, zainteresowaniami zawodowymi i innymi formami wypowiedzi za pośrednictwem społeczności wirtualnych i serwisów społecznościowych”. Zauważa również, że „Użytkownicy zazwyczaj uzyskują dostęp do usług mediów społecznościowych za pośrednictwem technologii internetowych na komputerach stacjonarnych, laptopach, tabletach lub smartfonach. Korzystając z tych usług, użytkownicy mogą tworzyć wysoce interaktywne platformy, za pomocą których osoby, społeczności i organizacje mogą udostępniać, współtworzyć, omawiać i modyfikować treści generowane przez użytkowników lub wstępnie przygotowane w Internecie.”⁸

2.2 Definiowanie najczęściej używanych mediów społecznościowych.

Następujące strony mediów społecznościowych są szczególnie popularne w Europie Środkowej i Wschodniej:

Facebook: popularny, bezpłatny serwis społecznościowy, który umożliwia zarejestrowanym użytkownikom tworzenie profili, przysyłanie zdjęć i filmów, wysyłanie wiadomości oraz utrzymywanie kontaktu z przyjaciółmi, rodziną i kolegami. Facebook stale się rozwija i jest obecnie dostępny w ponad 37 różnych językach. Obejmuje funkcje publiczne, takie jak:

- Marketplace, umożliwiający członkom publikowanie, czytanie i odpowiadanie na ogłoszenia drobne.
- Grupy, pozwalające członkom o wspólnych zainteresowaniach znajdować się nawzajem i wchodzić w interakcje.
- Wydarzenia, umożliwiające członkom publikowanie wydarzeń, zapraszanie gości i śledzenie, kto planuje wziąć w nich udział.
- Strony, umożliwiające członkom tworzenie i promowanie strony publicznej zbudowanej wokół określonego tematu.

Każdy użytkownik może ustawić warunki prywatności i widoczność (lub niewidoczność) swojej strony na Facebooku i postów. Wszystkie interakcje są publikowane w kanale wiadomości, który jest dystrybuowany w czasie rzeczywistym do znajomych użytkownika.⁹ Facebook wprowadził szereg przycisków odpowiedzi, których użytkownicy mogą używać do odpowiadania na posty. W oparciu o ustawienia prywatności użytkownika inni mogą zobaczyć to, co lubisz lub w inny sposób odpowiedzieć. Ta kwestia jest bardzo ważna przy rozważaniu możliwych konfliktów interesów.

⁸ https://en.wikipedia.org/wiki/Social_media

⁹ Pedagogy of Social Sciences, MANGAL, S. K., MANGAL, UMA, PHI Learning Pvt Ltd., 2018

Instagram: Instagram to sieć społecznościowa (własność Facebooka) do publikowania zdjęć i klipów wideo. Instagram ma możliwość zastosowania dużej liczby filtrów zdjęć, aby zdjęcia wyglądały bardziej profesjonalnie. Użytkownicy mogą polubić i skomentować posty innych użytkowników oraz mogą zsynchronizować opublikowane na Instagramie zdjęcie, aby natychmiast przesłać je na kanał użytkownika na Twitterze i / lub profil na Facebooku. Na podstawie liczby użytkowników (która wynosiła 1 miliard na czerwiec 2019 r.), Instagram jest pozycjonowany jako jedna z najpopularniejszych sieci społecznościowych.¹⁰

LinkedIn: LinkedIn to sieć społecznościowa przeznaczona dla profesjonalistów do prezentacji osobistych profili biznesowych. Umożliwia ustawienie profilu prezentującego wykształcenie, kwalifikacje zawodowe i członkostwo w grupach zawodowych i stowarzyszeniach. Profile LinkedIn są w zasadzie profesjonalną biografią, która zapewnia współpracownikom użytkownika wgląd w aktualną pozycję zawodową użytkownika i dane kontaktowe. Użytkownicy LinkedIn mogą budować sieć profesjonalnych kontaktów z innymi osobami ze środowiska pracy. Użytkownicy mogą zostać członkami różnych grup zawodowych / tematycznych LinkedIn, które służą jako platforma wymiany opinii na temat różnych kwestii zawodowych.

Tinder: Żadna dyskusja na temat mediów społecznościowych nie byłaby kompletna bez odniesienia do aplikacji randkowych (apki), ponieważ są one często używane również przez sędziów. Jedną z najpopularniejszych aplikacji jest obecnie Tinder, oparta na lokalizacji aplikacja mobilna do randkowania, która umożliwia użytkownikom tworzenie profilu, publikowanie zdjęć i dodawanie opisu. Po utworzeniu profilu mogą „polubić” (przesuń w prawo) lub „nie lubić” (przeciagnij w lewo) innych użytkowników. Pozwala również użytkownikom czatować, jeśli obie strony „lubią się” w aplikacji. Informacje dostępne dla użytkowników oparte są na przesłanych zdjęciach i krótkiej biografii, którą użytkownicy piszą o sobie. Chociaż nie jest naszym zamiarem doradzanie lub regulowanie korzystania przez sędziego z tej i innych aplikacji randkowych, są to dodatkowe strumienie sieci społecznościowych. Istnieje wiele innych aplikacji randkowych, w tym Match.com, Badoo, Grindr i Bumble, chociaż Tinder wydaje się najbardziej popularny. Sędziowie oczywiście muszą zachować szczególną ostrożność i roztropność w zakresie informacji i zdjęć, które ujawniają na swoich platformach.

Twitter: Twitter to serwis społecznościowy do publikowania wiadomości zawierających do 280 liter i cyfr. Możliwe jest także publikowanie zdjęć i linków do innych stron oraz odbieranie wiadomości od obserwujących. Popularną funkcją Twittera jest ponowne tweetowanie lub publikowanie tweetów innych użytkowników. „Hashtagów” można wykorzystać do śledzenia liczby osób, które napisały na Twitterze lub opublikowały posty na określony temat, a Twitter wymienia najpopularniejsze tematy dnia jako „Najpopularniejsze tematy”. W niektórych krajach Twitter jest uważany za sieć typu „go-to” umożliwiającą szybkie zbieranie informacji. Twitter był również wykorzystywany jako narzędzie organizujące wiele ważnych wydarzeń społecznych i politycznych na całym świecie.

¹⁰ The Psychology Behind Why Instagram Is So Addictive, Drake Baer, 2014, <https://www.businessinsider.com/psychology-of-why-instagram-is-addictive-2014-11>

2.3. Niebezpieczne narzędzia mediów społecznościowych.

Media społecznościowe mogą być przedmiotem szerokiego wachlarza naruszeń i manipulacji. Poniżej przegląd kilku z tych zagrożeń:

Cyborgi: Cyborgi w znaczeniu mediów społecznościowych, są to zarówno ludzie wspomagani botem internetowym, jak i boty działające przy asyście ludzkiej.¹¹ Konkretny przykład cyborga w znaczeniu mediów społecznościowych to osoba, która jest zarejestrowana na konto, na którym ustawiony jest automatyczny program do postów, takich jak tweety, wysyłanych podczas jej nieobecności. Czasami osoba ta uczestniczy w tej aktywności, pisząc tweety i wchodząc w interakcje ze znajomymi. Cyborgi są odmienne od botów, gdyż boty wykorzystują automatyzację, podczas gdy charakterystyczną cechą aktywności cyborgów jest wzajemne połączenie zarówno manualnych jak i automatycznych form działań. Niestety, cyborgi oferują wyjątkowe możliwości do rozpowszechniania fake newsów (fałszywych wiadomości). Przez jakiś czas cyborg próbuje zachowywać się jak prawdziwi ludzie, włączając naśladowanie takich zachowań jak prawdziwie wyglądająca liczba znajomych, czy obserwatorów (konta), a wiele z tych kont jest tworzonych i wykorzystuje „farmy przyjaciół” w celu zebrania dużej liczby znajomych w krótkim okresie czasu.

Fałszywe wiadomości / fake news: Fake news (Fałszywe wiadomości) i propaganda są tak stare, jak stara jest ludzkość. Wraz z dostępem do Internetu i szybkością przekazu informacji w mediach społecznościowych, prawdopodobnie stały się jednak bardziej niebezpieczne. Rozróżniamy pięć kategorii zbiorczo określanych mianem Fake news.¹² Niektóre wiadomości stanowią kategorie fałszywych informacji (dezinformacji), podczas gdy inne posiadają cechy stronicznych informacji (wprowadzających w błąd). Bez względu na to, ich związki z prawdziwymi informacjami są niewielkie i ich podstawowym celem jest oszustwo. Poniżej przykłady form fake newsów:

- Wprowadzające w błąd wiadomości, które choć opierają się na częściowo prawdziwych informacjach, są wykorzystane w nieprawdziwym kontekście. Skonstruowane są z selektywnie wybranych faktów w taki sposób, aby przyciągnąć uwagę, a ich celem jest niewłaściwa interpretacja prawdziwego zdarzenia.
- Niedokładna relacja, zawierająca elementy prawdy, ale która nie została w pełny sposób zweryfikowana i która jest wykorzystana do potwierdzenia określonego stanowiska czy poglądu
- Tworzenie wprowadzających w błąd historii, które nie bazują na faktach, lecz które opierają się na bieżącej narracji. Obejmuje to wiadomości, które nie mają oparcia w faktach, gdzie często ma miejsce zderzenie ideologii lub opinii i w przypadku których nieświadomie dochodzi do głosu tendencyjność. Do tej kategorii należą teorie spiskowe.

¹¹ Detecting Automation of Twitter Accounts: Are You a Human, Bot, or Cyborg? Chu, Z., Gianvecchio, S., Wang, H., & Jajodia, S. (2012). IEEE Transactions on Dependable and Secure Computing, 9(6), 811-824. <https://ieeexplore.ieee.org/abstract/document/6280553>

¹² Dane: 5 Types of „Fake News” and Why They Matter, Nicola Watts, <https://web.smu.edu.sg/spring/5-types-of-fake-news-and-why-they-matter/>

- Wiadomości celowo wprowadzające błąd, które są sfabrykowane umyślnie w celu osiągnięcia zysku, osiąganego poprzez liczbę kliknięć, które wywołują zakłopotanie lub niezadowolenie, czy działają na zasadzie sensacyjnej propagandy. Historie te są rozpowszechniane na nowych stronach, opracowanych tak, aby sprawiały wrażenie prawdziwych, lub poprzez strony z fałszywymi wiadomościami. Często zawierają one video lub obrazy graficzne, które manipulują przekazem.

Fake newsy (fałszywe informacje) są często wykorzystywane do dyskredytowania przeciwników politycznych lub biznesowych. Przed wyborami prezydenckimi w 2016 r. jedna z takich fałszywych informacji została opublikowana w taki sposób, aby przypominała informację ABC News. Zytułowana „Obama podpisał Akt zakazujący w szkołach przysięgania na wierność fladze narodowej”, wygenerowała ponad 2.1 milionów udostępnień, komentarzy i reakcji w ciągu dwóch miesięcy.

Bot: „Bot to jest automatyczna aplikacja używana do tworzenia prostych i powtarzalnych zadań, które mogą być czasochłonne, przyziemne lub niemożliwe do wykonania przez ludzi. Boty mogą być wykorzystywane do produktywnych zadań, ale mogą być także często używane do złośliwych celów”.¹³ Boty w mediach społecznościowych stanowią szczególny typ botów, wykorzystywanych w mediach społecznościowych, które generują automatyczne wiadomości (np. tweety) lub występują na rzecz określonych idei, wspierają określoną kampanię i wpływają na publiczne reakcje poprzez działania jako „follower” (obserwator) lub także jako fałszywe konta, które gromadzą innych „followersów” (obserwatorów).

W przybliżeniu 9-15% aktywnych kont założonych na platformie Twitter może być „socialbotami”,¹⁴ a w 2016 r. w czasie dyskusji podczas wyborów prezydenckich w USA, 15% ze wszystkich aktywnych użytkowników Twittera było botami.¹⁵ W czasie głosowania dotyczącego Brexitu w 2016 r., zgodnie z badaniem ekonomicznym,¹⁶ boty dodały 1.76 punktów procentowych do rzeczywistych głosów oddanych za opcję wystąpienia z UE, wpływając na to, czy Wielka Brytania powinna, czy nie pozostać w Unii Europejskiej.

Troll: Internetowy troll (cyberbullying, online harassment) to osoba, która wszczyna sprzeczki lub obraża innych użytkowników internetu, aby ich rozpraszać lub siać niezgodę. W 2016 r. badania przeprowadzone dla działającego przy NATO Centrum Doskonalenia Strategii Komunikacyjnych w zakresie wojny hybrydowej wskazały, że przykładowo kryzys ukraiński „pokazał w jaki sposób fałszywa tożsamość i fałszywe konta były wykorzystywane do rozpowszechniania wiadomości przez media społecznościowe, blogi i komentarze w sieci w celu manipulacji, nękania lub oszukiwania oponentów”.¹⁷

¹³ <https://www.techopedia.com/definition/24063/internet-bot>

¹⁴ „Online Human-Bot Interactions: Detection, Estimation, and Characterization“, Varol, Onur; Emilio Ferrara; Clayton A. Davis; Filippo Menczer; Alessandro Flammini (2017). Proc. International AAAI Conf. on Web and Social Media (ICWSM).

¹⁵ „Social bots distort the 2016 U.S. Presidential election online discussion“, Alessandro Bessi and Emilio Ferrara (2016-11-07), First Monday.

¹⁶ Autorami badania są Yuriy Gorodnichenko z Uniwersytetu Kalifornijskiego w Berkeley, oraz Tho Pham i Oleksandr Talavera z Uniwersytetu Swansea w Wielkiej Brytanii

¹⁷ „Internet Trolling as a hybrid warfare tool: the case of Latvia“. stratcomcoe.org. Riga, LV: NATO Strategic Communications Centre of Excellence (opublikowano 28 stycznia 2016 r.). Zarchiwizowano z oryginału w dniu 28 stycznia 2016 r. Pobrano 28 stycznia 2016 r.

Wirus: Posty w mediach społecznych lub strony, które stały się popularne i zostały udostępnione przez znaczną liczbę użytkowników i są dalej udostępniane przez ich kontakty („go viral”). Jest to analogia do infekcji wirusowej, która rozprzestrzenia się bardzo szybko z jednej osoby na drugą. Większość portali społecznych umożliwia użytkownikom udostępnianie ich postów lub stron poprzez proste kliknięcie przycisku „udostępnij”.

3. Wpływ mediów społecznościowych na społeczeństwo

Pomimo połączenia ogromnej liczby osób, media społecznościowe są postrzegane jako wzmacniające istniejące podziały społeczne. Media społeczne umożliwiają ludziom kreowanie „zamkniętej przestrzeni”, w której wypowiadają się osoby o tych samych lub zbliżonych poglądach, która wyklucza wymianę informacji na wysokim poziomie. Selektywna ekspozycja generalnie odnosi się do ludzkich tendencji faworyzowania informacji wzmacniających ich poglądy i oporu wobec informacji, które są z nimi sprzeczne.¹⁸ Ze względu na fakt, że zwiększyła się personalizacja dostępnych technologii wzrasta przewaga selektywnej ekspozycji, co prowadzi do ideologicznego podziału. Ostatnie badania w Blanquerna University¹⁹ w Hiszpanii pokazały, że media społeczne i media w ogóle, mają wpływ na wzrost posługiwania się stereotypami, nie tylko wśród dzieci, ale także przez ludzi w różnym wieku.

Internetowy aktywista Eli Pariser wymyślił nazwę „bańki filtrującej”²⁰ dla określenia intelektualnej izolacji, która jest rezultatem selektywnego wskazywania przez algorytm strony internetowej (website algorytm), jakie informacje określony użytkownik chce zobaczyć, bazując na informacjach o danym użytkowniku, takich jak lokalizacja, wcześniejsze „kliknięcia” czy przeszukiwane strony. W konsekwencji użytkownicy mają mniejszy dostęp do informacji, które mogą być sprzeczne z ich punktem widzenia, są skutecznie izolowani w swojej kulturowej, czy ideologicznej bańce.²¹

4. Media społecznościowe w życiu politycznym i życiu publicznym.

Gwałtowne rozprzestrzenianie się informacji w mediach społecznościowych może szybko mieć wpływ na osoby ze sfery polityki i osoby publiczne, bez względu na to, czy te informacje są prawdziwe, czy nie. Media społecznościowe są otwartym forum, które zapewnia dostęp każdemu, kto chce zabrać głos w krytyce zarówno rządu, jak i poszczególnych osób pełniących funkcje publiczne, w tym sędziów. „Media społecznościowe stają się głównym kanałem społecznej mobilizacji i krytyki rządu, ponieważ rząd nie może kontrolować tego o czym jest mowa w internecie.”²²

Platformy komunikacyjne są przekonujące i często wpływają na poglądy polityczne ze względu na obfitość idei, myśli i poglądów krążących po mediach społecznych.

¹⁸ Selective Exposure, Jonathan L. Freedman, David O. Sears, <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0065260108601033#fn1>

¹⁹ Díaz-Fernández, Antonio M.; del-Real-Castrillo, Cristina (2018-07-01). „Spies and security: Assessing the impact of animated videos on intelligence services in school children“. *Comunicar (in Spanish)*. 26 (56): 81–89. doi:10.3916/c56-2018-08. ISSN 1134-3478.

²⁰ https://www.ted.com/talks/eli_pariser_beware_online_filter_bubbles/transcript

²¹ https://en.wikipedia.org/wiki/Filter_bubble

²² Social media, World Heritage Encyclopedia, Article Id: WHEBN0005897742

Młodsze pokolenie jest bardziej zaangażowane w politykę i sprawy publiczne, w tym analizę polityki, rolę wymiaru sprawiedliwości, ze względu na wzrost liczby informacji o charakterze politycznym w różnych mediach społecznościowych. Mimo, że informowanie młodego pokolenia o sprawach politycznych jest istotne, w sferze mediów społecznościowych może być ono nacechowane stronniczością. Osoby z zewnątrz mogą mieć trudności w prawidłowym zrozumieniu reguł wymiany poglądów, kiedy nie są w nie bezpośrednio zaangażowane, a media społecznościowe mogą tworzyć fałszywy pogląd wśród osób, które nie są bezpośrednio zainteresowane daną sprawą.

5. Właściciele danych zawartych w sieci.

Kiedy korzystamy z jednego z bezpłatnych serwisów mailowych (Gmail, Yahoo itp.) zakładamy, że wszystkie wiadomości, które wysyłamy i które otrzymujemy są widoczne tylko dla nas i naszych odbiorców. Nasze adresy mailowe jednak są często zlokalizowane na serwerach, które umieszczone są w tzw. „chmurze” - technologia informacyjna pozwala na przechowywanie znacznej liczby danych. Ta infrastruktura jest zlokalizowana w ogromnym centrum komputerowym obejmującym cały świat i w wielu miejscach w tym samym czasie. Wiadomości są „prywatne” w tym zakresie, że są wysyłane pod żądany adres i nie mogą zostać wysłane pod inny adres. Jednak ich zawartość jest dostępna dla posiadacza serwera, który wykorzystuje je do dostarczania nam zindywidualizowanych informacji. Reklamy, które dostajemy, są odpowiednie dla naszych gustów, a lokalizacje sieciowe, które odwiedzamy są przechowywane, tak aby wykorzystać je w późniejszym czasie.

Nasze prywatne książki adresowe są także umieszczona w „chmurze”, a ich nienaruszalność zależy od siły naszego hasła oraz także tego, na ile bezpieczne są zabezpieczenia naszego operatora przed zewnętrznymi atakami.

Pojemność chmury jest korzystna w kontekście jej możliwości do przenoszenia i przechowywania danych pomiędzy platformami, ale jej wadą jest to, że ktoś inny może potencjalnie wykorzystać te możliwości i skopiować naszą listę kontaktów. Czasy, kiedy książki adresowe były przechowywane z dala od niepożądanych oczu, dawno minęły.

Dane, które zostawiamy na różnych internetowych serwisach, nie są ograniczone tylko do danych osobowych i kontaktów, ale także obejmują informacje o wszystkich naszych zachowaniach w internecie. Oznacza to każdą aktywność (każde „kliknięcie”), które zrobimy, począwszy od odwiedzanej strony i wyszukiwanych pojęć, do każdego „polubienia” i komentarza w mediach społecznościowych. Wszystkie te dane są systematycznie wykorzystywane w celach komercyjnych, zgodnie z naszym profilem użytkownika. Nasze dane – książka adresowa, adresy mailowe, posty na profilach – są bezpieczne w pewnym zakresie. Kiedy kończymy korzystanie z naszych elektronicznych urządzeń, są przechowywane do następnego razu. Pomimo tego, nie zawsze zauważamy, że kamera i mikrofon są czasami uruchamiane bez naszej wiedzy.

Ślad cyfrowy naszej aktywności jest przechowywany niezależnie od naszej woli, a nasz wpływ na to jest minimalny lub żaden. Prawdopodobnie nigdy nie znajdziemy się w sytuacji, gdy zwrócimy się o wycofanie, zniszczenie, czy zmianę tych danych. Jeżeli jednak kiedykolwiek znajdziemy się w takiej sytuacji, musimy wiedzieć, że wszystkie popularne portale społecznościowe są pod jurysdykcją innych państw i kopie tych danych znajdują się w wielu krajach jednocześnie.

Skasowanie danych na naszym urządzeniu może także doprowadzić do zniszczenia ich w miejscu przechowywania (np. po 30 dniach, w przypadku gdy nie zmienimy zdania), ale nawet wtedy nie ma możliwości określenia, czy te dane (oświadczenia, zdjęcia) zostaną całkowicie zniszczone i nie pojawią się znowu. Na przykład, portal społecznościowy „Przyjaciele” może przechowywać nasze posty.

W końcu pojawia się pytanie dotyczące własności danych zawartych w mediach społecznościowych i zawartości danych powstałych przez nasze interakcje w sieci.

Pojęcie własności zawartości danych na platformie mediów społecznościowych zawsze budziło wątpliwości, ponieważ platforma ta jest wytworzona przez użytkowników, a zarządzana przez firmę.

Do tego należy dodać niebezpieczeństwo związane z zabezpieczeniem informacji, które mogą trafić do osób trzecich lub podmiotów poszukujących w sieci danych do własnych baz danych. ***W obecnej sytuacji właścicielami danych powstałych w mediach społecznościowych są wielkie korporacje posiadające te dane, ale rzadko użytkownicy, którzy je wytworzyli.***

Prawnicy zajmujący się prawem do prywatności ostrzegają użytkowników mediów społecznościowych o gromadzeniu ich danych osobowych. Niektóre informacje mogą być zbierane bez wiedzy użytkownika lub zgody poprzez elektroniczne śledzenie lub aplikacje. Dane mogą być zbierane w celu egzekwowania prawa, w celach oficjalnych/rządowych lub przez same media społecznościowe przy użyciu technik pozyskiwania danych.

Dzieląc się jakimiś informacjami w mediach społecznych, pamiętajmy, że informacja tam podana nigdy nie jest prywatna. Powszechnie wiadomo, jak ważne jest kontrolowanie, komu przekazujemy informacje i świadomość tego, od kogo otrzymujemy informacje. Niektórzy użytkownicy mediów społecznościowych nie mają świadomości, że ktoś spoza kręgu ich znajomych może przeczytać ich posty; w rzeczywistości, na stronach niektórych portali społecznościowych, do czasu aż użytkownik nie ustawi opcji prywatnych, zawartość jego postów jest automatycznie dostępna publicznie. Samo opublikowanie postu oznacza zgodę, nawet jeżeli wybieramy, dla kogo post ten ma być widoczny.

Większość użytkowników chce korzystać z serwisów internetowych tak szybko, jak to możliwe i udziela bez wahania zgody na warunki korzystania - i często bez czytania tych warunków, w nieznacznym stopniu myśląc o konsekwencjach prawnych. Zalecamy sędziom czytanie warunków umowy korzystania z portali, a w przypadku uzasadnionych wątpliwości co do tych warunków, upewnienia się jak są stosowane.

6. Zagadnienia prywatności dotyczące mediów społecznościowych.

Współcześnie - w dobie sieci mediów społecznościowych, gdy korespondencja o charakterze prywatnym, ze względu na specyfikę mediów internetowych, staje się publiczna - pojawiają się problemy. W takiej sytuacji ważne jest, aby zdecydować, czy i jak zareagować, a także rozważyć specyfikę technologiczną każdego kanału komunikacji.

Istotne jest, aby pamiętać, że każda rozmowa internetowa odbywa się najczęściej w formie pisemnej. Wpisanie tekstu (wpis i komentarz) lub opublikowanie zdjęcia tworzy treść, która będzie

dostępna dla wszystkich zainteresowanych stron. Każdy „lajk” lub „retweet”, każdy publiczny komentarz lub tylko emoji (np. uśmiechnięta buźka) jest w rzeczywistości dokumentem, który wysłałeś innej osobie lub ogólnej „publiczności internetowej”. Ta treść może obejmować Twój podpis, lokalizację i dane o używanym urządzeniu. Uwaga poczyniona podczas przerwy na kawę podczas konferencji przed kilkoma kolegami prawdopodobnie nie pozostanie w pamięci większości słuchaczy dłużej niż do końca tego dnia pracy. Ta sama uwaga wysłana jako e-mail, tweet lub status na Facebooku staje się treścią, która jest archiwizowana do wykorzystania w przyszłości i może po latach pojawić się ponownie w sposób, którego nie spodziewałeś się, w zupełnie innym kontekście.

Jednym z największych zagrożeń w komunikacji online jest możliwość szybkiej odpowiedzi lub natychmiastowego komentarza pod czymś wpisem. Technologia pozwala wyrazić swoje stanowisko prawie w czasie rzeczywistym, tak jakbyś rozmawiał twarzą w twarz z drugą osobą. Ważne jest, aby stłumić przymus natychmiastowego reagowania, zwłaszcza jeśli jest to dyskusja, która może potencjalnie prowadzić do kłótni. Najłatwiejszym sposobem kontrolowania komunikacji internetowej jest danie sobie więcej czasu na odpowiedź. Jeśli nie możesz powstrzymać się od odpowiedzi, napisz swój komunikat niezwłocznie, ale nie wysyłaj go. Poczekaj do następnego ranka, a kiedy ponownie przeczytasz swoją odpowiedź, najprawdopodobniej ją wyedytujesz.

W każdej sytuacji zachowuj się z szacunkiem i unikaj komentarzy na temat osób trzecich, kwestii społecznych, poglądów politycznych, cech osobistych itp., które mogą nawet w późniejszych latach, w innych kontekstach, negatywnie wpłynąć na ciebie lub twoją reputację. To samo dotyczy zdjęć / klipów wideo. Album ze zdjęciami, który udostępniłeś znajomym lub krewnym w rodzinnym gronie, może mieć zupełnie inne znaczenie, jeśli któregoś dnia (może wiele lat później) pojawi się na pierwszej stronie tabloidu lub portalu internetowego. Spróbuj spojrzeć na swoje opublikowane treści z punktu widzenia „innych”.

7. Ryzykowanie nadużycia.

Nawet jeśli zastosowałeś wszystkie wskazówki dotyczące wybierania hasła o wysokim poziomie bezpieczeństwa, Twój profil może nadal stać się przedmiotem nadużycia. Atakujący może natknąć się na Twoje hasło na różne sposoby, albo poprzez złośliwe oprogramowanie zainstalowane na twoim komputerze, albo poprzez atak hakera na twojego dostawcę usług internetowych. Jednym z najbardziej znanych przypadków był atak na Yahoo, który ujawnił dane ponad miliarda użytkowników.²³ Jeśli podejrzewasz, że Twój profil na Facebooku został niewłaściwie wykorzystany, postępuj zgodnie z instrukcjami przygotowanymi na takie przypadki przez Facebooka.²⁴ To samo dotyczy wszystkich innych dostępnych usług internetowych od poczty e-mail do serwisów społecznościowych (Twitter²⁵, LinkedIn²⁶, Instagram²⁷ itp.)

Zazwyczaj możesz usunąć niechciane komentarze, ale aby to zrobić, musisz stale monitorować swój profil. Choć nie ponosisz bezpośredniej odpowiedzialności za komentarze innych

²³ <https://yahoo.tumblr.com/post/154479236569/important-security-information-for-yahoo-users>

²⁴ <https://www.facebook.com/help/hacked>

²⁵ <https://help.twitter.com/en/safety-and-security/twitter-account-compromised>

²⁶ <https://www.linkedin.com/help/linkedin/answer/56363/reporting-a-hacked-account?lang=en>

²⁷ <https://help.instagram.com/149494825257596>

osób (które mogą, ale nie muszą znajdować się na liście twoich przyjaciół), pojawienie się ich komentarzy w Twoim profilu może wskazywać na bliskość, która byłaby dla ciebie niedopuszczalna w innej sytuacji.²⁸ Najtrudniejszym rodzajem nadużyć jest fałszowanie Twoich wiadomości i postów, zwłaszcza zdjęć i filmów. Nie możesz zapobiec takim przypadkom, ale jeśli Twoje wcześniejsze treści w mediach społecznościowych ustanowiły w Internecie pewien model zachowań, złośliwe podszywanie się można łatwiej zwalczyć. Konieczna jest zatem interpretacja krajowych kodeksów etyki (w których mowa jest o zachowaniu poza sądem) w kontekście dotyczącym przestrzeni wirtualnej.

8. Przykłady ustawień zabezpieczeń kont sieci społecznościowych.

Facebook: Ustawienia prywatności na koncie pozwalają Tobie kontrolować, kto będzie widział Twoje posty, kto może dodać zaproszenie do „Znajomych” lub kto może Cię oznaczyć, gdy pojawisz się na zdjęciach innych członków serwisu. Należy pamiętać, że nie wszystkie urządzenia obsługują wszystkie opcje (w zależności od wersji systemu operacyjnego i urządzenia). Wybierając, kto może zobaczyć Twoje posty, możesz wybrać, czy będą one:

- „Publiczne” - dostępne dla wszystkich użytkowników sieci
- „Znajomi” - dostępne tylko dla Twoich znajomych
- „Znajomi z wyjątkiem” - dostępne dla Twoich znajomych z pewnymi wyjątkami
- „Konkretni znajomi” - dostępne tylko dla znajomych z listy
- „Tylko ja” - dostępne i widoczne tylko dla Ciebie
- „Single” - dostępne dla wybranych przez ciebie znajomych i list (np. rodziny, bliskich znajomych, współpracowników)

Gdy wybierzesz ustawienia dla jednego posta, pozostaną one takie same dla wszystkich postów, dopóki nie zmienisz ich ponownie. Możesz także zmienić widoczność postu później. Jeśli opublikowałeś wiadomości na profilu znajomego, możesz określić rodzaj widoczności, dostosowując ustawienia prywatności dla postu na profilu znajomego. Pamiętaj, aby włączyć opcje alertów logowania, aby za każdym razem, gdy ktoś się zaloguje (a nawet jeśli sam logujesz się z nowego urządzenia), otrzymasz powiadomienie o dostępie do twojego konta. Zwróć szczególną uwagę na aplikacje, które pozwalają połączyć się z kontem na Facebooku. Prawie wszystkie takie aplikacje proszą Cię o zezwolenie na dostęp do twoich danych, a także o aktualizację twoich kont i postów.

Twitter: Twitter ma kilka przydatnych specjalnych opcji korzystania z konta.²⁹

Powiadomienia³⁰ - ta opcja umożliwia przegląd istotnych wydarzeń na osi czasu Twittera w jednym miejscu (w jednym wierszu informacji), takich jak:

- kiedy otrzymasz nowego obserwującego,
- gdy ktoś „podnosi” twój tweet,
- gdy ktoś wspomina o tobie w komentarzu („wzmiankuje”),
- gdy ktoś publikuje twoje tweety (retweety)

²⁸ Niektóre serwisy istnieją tylko w celu śledzenia usuniętych wiadomości, takie jak <https://politwoops.eu/>, który może uchwycić usunięte wiadomości pomiędzy momentem opublikowania czegoś a usunięciem

²⁹ <https://help.twitter.com/en/managing-your-account/understanding-the-notifications-timeline>

³⁰ <https://help.twitter.com/en/managing-your-account>

Blokowanie innych kont³¹ - ta opcja pozwala całkowicie usunąć profile, które obrażają Ciebie na Twitterze, co oznacza, że nie zobaczysz tweetów usuniętej osoby, ani ona nie zobaczy twoich. Blokując inne konto, przestajesz je obserwować, a jednocześnie uniemożliwiasz posiadaczowi konta obserwowanie Ciebie. Celem tej opcji jest nie tylko zaprzestanie otrzymywania powiadomień lub aktualizacji dotyczących innego konta, ale także całkowite usunięcie obserwujących, których nie chcesz.

Konto zweryfikowane - fałszywe (fejkowe) profile to jedna z negatywnych stron sieci społecznościowych. Twoje zdjęcie profilowe można pobrać z innej sieci. Twoje imię może być wymienione obok nazwy konta (nazwę konta można nieznacznie modyfikować, aby wystarczyło zmienić kolejność liter w słowie lub wpisać cyfrę „1” zamiast litery „l”). Nie będziesz świadomy, że ktoś o bardzo podobnym profilu publikuje tweety, które mogą zostać przypisane Tobie - niezależnie od tego, czy masz własne konto, ale nawet jeśli nie jesteś użytkownikiem Twittera. Aby zwalczać fałszywe konta, Twitter wprowadził kategorię „zweryfikowanych kont”, które są oznaczane niebieską plaketką obok nazwy w profilu konta. Te oficjalne konta upewniają pracowników Twittera i użytkowników, że twoje konto jest publiczne, a zawartość i opinie reprezentują faktycznego użytkownika, a nie kogoś udającego użytkownika. Najczęściej kategorii zweryfikowanych kont to te, których właściciele pochodzą z kręgów sztuki, administracji publicznej, polityki, mediów, sportu lub biznesu.

Ponadto musisz zwrócić uwagę na inne aplikacje, które żądają dostępu do Twojego konta na Twitterze oraz inne funkcje, które włączyłeś na swoim koncie na Twitterze. Jeśli nie rozumiesz, co musisz zrobić, sprawdź często zadawane pytania (FAQ) dla nowych użytkowników Twittera, Centrum pomocy Twittera lub często zadawane pytania w aplikacji Twitter. Rozważ konsekwencje i zdecyduj po zapoznaniu się z wykorzystaniem danych, warunkami świadczenia usług i uwarunkowaniami.

Instagram: Masz kilka opcji widoczności swojego konta: „Publiczny” - każdy może zacząć Cię obserwować, przeglądać i udostępniać twoje zdjęcia, filmy lub posty. „Prywatny” - Ty decydujesz, czy zezwolić innym użytkownikom na obserwowanie Ciebie, czy nie. Właścicielom kont będącym urzędnikami sądowymi zaleca się ustawienie swoich profili na opcję „prywatną”. Pamiętaj, że opublikowane zdjęcia muszą odpowiadać określonym warunkom w zgodzie z kodeksem etycznym (te informacje można znaleźć w sekcji: Wytyczne dla społeczności w aplikacji lub na koncie). Zawsze pamiętaj, że opublikowane zdjęcia przeznaczone wyłącznie dla bliskich „znajomych” mogą zostać opublikowane tam, gdzie nie spodziewałeś się ich pojawienia. Nawet jeśli osoba pełniąca funkcję sądową nie ma swojego profilu na żadnym portalu społecznościowym, mogą pojawić się tam jej fałszywe profile. Może to budzić wątpliwości, jeśli zdjęcia będą pochodzić ze źródeł prywatnych. Sędziowie i prokuratorzy muszą mieć świadomość, że mogą znaleźć się w sytuacji sprzyjającej tworzeniu ich fałszywych profili w serwisach społecznościowych.

³¹ <https://help.twitter.com/en/using-twitter/blocking-and-unblocking-accounts>

LinkedIn: Istnieją dwie opcje konfiguracji profilu, na które zwracamy uwagę, ponieważ mogą mieć wpływ na twoją reputację:

„Powiadamianie powiązanych, gdy jesteś w wiadomościach” - ta opcja jest automatycznie włączana podczas tworzenia profilu i jeśli zostawisz ją włączoną - to za każdym razem, gdy pojawisz się w wiadomościach (mediach lub blogach), wszystkie Twoje kontakty zostaną o tym poinformowane. Od Ciebie zależy, czy ta opcja zaszkodzi Twojej reputacji. Pamiętaj, że powiadomienia nie są różnicowane na wiadomości pozytywne i negatywne, wszystkie Twoje kontakty będą ciągle informowane.

„Wzmiankowanie przez innych” - za każdym razem, gdy ktoś wspomina o Tobie we własnym poście, zwiększa to „widoczność” Twojego profilu. Nie możesz kontrolować kontekstu, w którym ktoś będzie o tobie wspominał. W związku z tym użyj własnego osądu i zdecyduj, czy pozostawić tę opcję włączoną, czy wyłączoną.

ZAŁĄCZNIK II

Wytyczne Czeskiej Unii Sędziów

Granice etyczne aktywności sędziego w mediach społecznościowych.

Na Rocznym Zebraniu Unii Sędziów, które odbyło się 5 listopada 2016 r. w Mikulovie, Sąd Etyczny Unii Sędziów otrzymał zadanie wytyczenia granic etycznych aktywności sędziów w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter, blogi, etc.), określających ograniczenia wolności słowa sędziego z uwagi na sprawowany urząd.³²

Sąd Etyczny Unii Sędziów (dalej nazywany SE) rozpoczął pracę od „Zasad Zachowania Sędziowskiego” przyjętych przez Roczne Zebranie Unii Sędziów (SU) w dniu 26 listopada 2005 r. (inaczej Kodeks Etyczny).³³ Ten Kodeks Etyczny określił ogólne warunki podstawowych zasad godności, bezstronności i niezależności w odniesieniu do aktywności i zachowania sędziego. Zasady te są jednakże natury ogólnej i nie odnoszą się w szczególności do zachowania sędziów w mediach społecznościowych. Dlatego SE wykorzystał również wnioski i spostrzeżenia zawarte w dysertacji Mgr. Zdenka Křivki³⁴ zatytułowanej „Sędziowie i media społecznościowe. Opracowując swoją opinię, SE brał również pod uwagę ramy prawne odnoszące się do pracy sędziów, w szczególności na najbardziej ogólnym poziomie, tj. Art. 81 i 82 Konstytucji, Art. 17 Karty Podstawowych Praw i Wolności oraz Sekcja 80 Ustawy nr 6/2002 o Sądach i Sędziach (dalej nazywaną ZSS), jest niemal niemożliwym, by sędzia mógł naruszyć swoje zobowiązania prawne wynikające z wyżej wymienionych regulacji prawnych, nie naruszając zarazem zasad etyki sędziowskiej. Konstatacja ta nie działa jednak w drugą stronę – zwykłe przestrzeganie prawa przez sędziego nie oznacza jeszcze, że nie naruszył on zasad etyki sędziowskiej. Przykładowo, zwyczajne członkostwo w partii politycznej, które samo w sobie nie narusza prawa, nie jest zgodne z zasadami etyki sędziowskiej (ten wniosek został ogłoszony na Rocznym Zebraniu Unii Sędziowskiej w dniu 24 listopada 2007 w Kroměříž.³⁵ Byłoby natomiast naruszeniem prawa (w szczególności Art. 80(4) ZSS), gdyby sędzia był nie tylko regularnym członkiem partii lub ruchu politycznego, ale również sprawował funkcję polityczną w ramach określonej grupy politycznej, tzn. byłby bardziej aktywny politycznie niż zwykły członek.

Do powyższych ram prawnych mają również zastosowanie orzeczenia sądów dotyczące aktywności sędziów w mediach społecznościowych: orzeczenie wydziału dyscyplinarnego Sądu Najwyższego ref. 11 Kss 6/2015-53 z 6 czerwca 2016 (oraz późniejsze rozstrzygnięcie Sądu Konstytucyjnego ref. IV ÚS 2609/16 z 11 kwietnia 2017), ref. 16 Kss 7/2014 - 92 z 11 czerwca 2015 oraz późniejsze rozstrzygnięcie Sądu Konstytucyjnego ref. I. ÚS 2617/15 z 5 września 2016, rozstrzygnięcie Sądu Konstytucyjnego ref. II. ÚS 2490/15 z 8 listopada 2016 (w sprawie dotyczącej masowej

³² Dokładne brzmienie: „ocena granic etycznej aktywności sędziego w mediach społecznościowych (Facebook, Twitter, blogi, etc.), w celu oceny zakresu ograniczenia wolności słowa sędziego z uwagi na jego sędziowski urząd.”

³³ <http://soudci.cz/o-nas/eticke-zasady-chovani-soudce.html>

³⁴ KŘIVKA, Zdeněk. Sędziowie i media społecznościowe. Brno, 2015. Dysertacja. Uniwersytet w Masaryku, Wydział Prawa. Dostępne: https://is.muni.cz/th/378547/pravf_m/DP_final_v1.0.pdf.

³⁵ Uważa on jednakże, że z etycznego punktu widzenia członkostwo sędziego w partii politycznej jest niestosowne, zaś udział sędziego we władzach lokalnych - nieakceptowalny.”

korespondencji e-mail od sędziego) oraz rozstrzygnięcie Sądu Konstytucyjnego, ref. III. ÚS 3844/13 z 30 października 2014 (charakter komunikacji na Facebooku przez osobę fizyczną - „nie-sędziego”).

W innych wnioskach SE nie rozróżnia, czy problematyczne etycznie aktywności sędziów opisane poniżej są zarazem naruszeniem prawa, jako że nie to było zadaniem zleconym Sądowi Etycznemu Unii Sędziów.

Wolność słowa sędziego podlega ograniczeniom, w odróżnieniu od „nie-sędziów”, dlatego że sędzia musi zawsze dbać (odnosi się to w szczególności do wystąpień publicznych), by jego zachowania nie zagrażały godności urzędu sędziowskiego, nie podważały zaufania do sądownictwa oraz jego/jej osobistej bezstronności i niezależności. Ogólnie rzecz ujmując, sędzia nie powinien co do zasady ujawniać swoich poglądów politycznych poza kwestiami odnoszącymi się do wymiaru sprawiedliwości. Jeśli wyraziłby/wyraziłaby opinię na tematy polityczne (niezwiązane z wymiarem sprawiedliwości), zachodzi ryzyko stronniczości w sytuacji gdyby miał/miała orzekać w sprawie dotyczącej partii politycznej bądź kwestii politycznej, której dotyczył jego/jej komentarz. Dodatkowo zaleca się, by nie angażować się w debaty polityczne, również z uwagi na obniżenie standardów dobrego zachowania w trakcie tych debat. Jeśli sędzia uczestniczy w publicznej wymianie opinii politycznych, co do zasady stawia pod znakiem zapytania własną godność (a pośrednio również godność sądownictwa jako całości), a także, jak wspomniano powyżej, stawia pod znakiem zapytania swoją przyszłą bezstronność. W tym kontekście należy podkreślić, że dla wyłączenia sędziego wystarczy, że przeciętny obserwator wyciągnie wnioski, że sędzia jest niezdolny do wydania bezstronnej decyzji. Co do wypowiedzi sędziów dotyczących rywalizacji politycznej, SE odnosi się również do wniosków Sądu Konstytucyjnego przyjętych w rozstrzygnięciu ref. I. ÚS 2617/15 z 5 września 2016.³⁶

Istotnym jest również, gdzie sędzia publikuje swoje wypowiedzi. Bez wątplenia za negatywną należy uznać sytuację, gdyby sędzia, jako strażnik zasad rządzących demokratycznym społeczeństwem i praworządności, publikował swoje wypowiedzi w mediach, które mogą być poczytywane za ekstremistyczne, tj. atakujące podstawy społeczeństwa demokratycznego. Dotyczy to zarówno mediów drukowanych, jak i Internetu.

Jeśli sędzia publikuje swoje poglądy na blogu lub w sieci (nieważne, czy jako artykuł czy jako odpowiedź albo komentarz do innego artykułu, są to publicznie wyrażane opinie, do których stosują się wszystkie powyższe zasady.

Sytuacja z Facebookiem jest bardziej skomplikowana. To platforma komunikacyjna, która służy przede wszystkim do nawiązywania i utrzymywania relacji online oraz rozpowszechniania informacji.

Facebook pozwala na stworzenie sieci kontaktów społecznych, umożliwia komunikację pomiędzy użytkownikami, dzielenie się multimediami, organizację wydarzeń i prezentacji. Po dołączeniu do

³⁶ „...Jednostka, która objęła urząd sędziego ma obowiązek lojalności i powściągliwości w korzystaniu ze swojej wolności słowa wynikających z artykułu 17 Karty i artykułu 10 Konwencji. Jego wolność słowa jest w konsekwencji przedmiotem szczególnych ograniczeń wynikających z tego obowiązku. W szczególności sędzia nie może naruszać publicznego zaufania w jego orzekaniu zgodnie z podstawowymi zasadami demokratycznej praworządności, oraz zaufania do bezstronności i niezależności sądownictwa. Sędzia musi być powściągliwy w komentarzach dotyczących rywalizacji politycznej, w szczególności publicznej oceny poszczególnych kandydatów lub partii oraz grup bądź też tworzenia koalicji politycznych.”

platformy użytkownik ma możliwość znalezienia innych użytkowników sieci, z którymi chce się skontaktować i zaprosić ich do „znajomych” (potwierdzając obopólne zainteresowanie kontaktem). Między innymi, użytkownik może indywidualnie ustalić zakres udostępnienia opublikowanych informacji i używać narzędzi prywatności w celu wyboru, kto może zobaczyć opublikowane przez niego lub odnoszące się do niego/niej materiały, a także kto może się z nim/nią kontaktować lub odszukać i w jaki sposób.

Profil użytkownika na platformie społecznościowej może w związku z tym funkcjonować otwarcie (jest publiczny dla wszystkich pozostałych użytkowników Facebooka, a nawet wszystkich użytkowników Internetu) lub jako profil zamknięty (użytkownik bądź wybiera publikację informacji dla pewnego kręgu odbiorców bądź też może ustawiać tę opcję oddzielnie dla poszczególnych postów i informacji).

Komunikacja przez Facebooka może odbywać się przy pomocy czatu (dyskusji), wiadomości bezpośrednich (możliwość wysyłania wiadomości do pojedynczego odbiorcy bądź do grupy odbiorców) lub też poprzez osobistą stronę profilową użytkownika, na której posty mogą być zamieszczane przez użytkownika, ale także przez innych użytkowników, jeśli pozwalają na to indywidualne ustawienia użytkownika. Poprzez ustawienia prywatności wybrane przez użytkownika, zawartość strony profilowej użytkownika może być dostępna tylko dla przyjaciół, wybranych kręgów – grup przyjaciół, wszystkich zarejestrowanych użytkowników Facebooka bądź też niezarejestrowanych użytkowników Internetu.

Jak widać, natura sieci społecznościowej Facebook nie jest ani prywatna, ani publiczna. Od indywidualnych użytkowników zależy, w jaki sposób ustawiają oni stopień prywatności swojego profilu bądź bezpośrednio poszczególnych postów. Użytkownik może komunikować się przez tę sieć z tylko jednym użytkownikiem, podczas gdy inni użytkownicy nie mogą zobaczyć tej komunikacji ani na nią wpływać. Taka komunikacja jest wyłącznie prywatna, mimo że odbywa się poprzez sieć społecznościową wykorzystywaną przez miliard użytkowników, tak jak dwustronna komunikacja mailowa np. przez www.gmail.com lub www.seznam.cz może być uznawana za prywatną. Użytkownik Facebooka ma jednak możliwość upublicznienia swojego profilu i udostępnienia go w ten sposób wszystkim użytkownikom sieci społecznościowej Facebook i wszystkim użytkownikom Internetu. Ta opcja jest szeroko wykorzystywana, np. przez partie polityczne, grupy interesów, artystów, dostawców usług, handlowców i inne podmioty, które chcą się przedstawić możliwie najszerszej grupie użytkowników Internetu za pomocą tej sieci społecznościowej. Niektórzy „normalni” użytkownicy Internetu też wybierają tę opcję i jeżeli są sędziami obowiązują ich te same ograniczenia co w przypadku jakiegokolwiek wypowiedzi publicznej.

Zauważamy pewne ryzyko etyczne, które może prowadzić do wątpliwości w zakresie bezstronności sędziego w związku z byciem „znajomymi” na Facebooku. Poprzez zawarcie dwustronnej umowy co do umieszczenia na liście „znajomych”, użytkownik wyraża pewne uczucie (sympatię) w stosunku do tej osoby. Problem ze „znajomym” sędziem może się pojawić w sytuacji proceduralnej, gdy rozstrzyga on sprawę, w której jego „przyjaciół” jest stroną postępowania lub pełnomocnikiem strony. Pozycja na liście „znajomych” może wywoływać wrażenie szczególnej pozycji „znajomego” sędziego, który może wywierać wpływ na sędziego w zakresie wydawanych przez niego/nią orzeczenia.

Godność urzędu sędziego dotyczy nie tylko konkretnego sędziego, ale całego środowiska sędziowskiego. Jeśli sędzia narusza tę godność, szkodzi nie tylko sobie, ale także całemu sądownictwu, gdyż wymiar sprawiedliwości musi być przede wszystkim wiarygodny. Jeśli zaufanie do wymiaru sprawiedliwości zostanie podważone, nie można oczekiwać, że opinia publiczna przyjmie i zaakceptuje decyzje sędziów. Wszakże bez tego zaufania nie można wypełnić podstaw praworządności.

(Zobacz także rozstrzygnięcie Trybunału Konstytucyjnego Republiki Czeskiej sygn. I. ÚS 2617/15 z dnia 5 września 2016 r.³⁷)

Wnioski końcowe dotyczące działalności sędziego w sieciach społecznościowych

- Wszelkie środki wyrazu sędziego (wypowiedzi, komentarze, zdjęcia itp.) muszą dochowywać godności urzędu sędziego i nie mogą budzić wątpliwości co do jego bezstronności lub niezależności.
- Sędzia nie powinien kreować takich relacji, które mogą stwarzać wrażenie, iż mogą wpływać na proces decyzyjny sędziego.
- Sędzia nie komentuje toczących się postępowań sądowych.
- Sędzia nie udziela porad prawnych.
- Sędzia unika ocen politycznych, w tym np. poparcia dla konkretnego kandydata na stanowisko polityczne, nie „lajkuje” partii czy ruchów politycznych, nie wypowiada się na temat kontrowersyjnych kwestii politycznych, chyba że dotyczą one wymiaru sprawiedliwości.
- Sędzia powinien pamiętać, że nigdy nie może być pewien gdzie pojawi się jego wypowiedź, nawet jeśli pierwotnie była ona skierowana tylko do ograniczonej liczby odbiorców.

Praga, 24 maja 2017 r.

Przewodniczący Sądu Etycznego Unii Sędziowskiej Republiki Czeskiej

Doktor Nauk Prawnych Ladislav Derka

³⁷ „Podstawowym obowiązkiem każdego sędziego jest ochrona podstawowych praw i wolności (art. 4 Konstytucji) oraz orzekanie zgodnie z podstawowymi zasadami demokratycznego państwa prawa (art. 1 ust. 1 Konstytucji). Gdyby sędzia w swoich komentarzach zakwestionował te podstawowe wartości, to zakwestionowałby swoje podstawowe obowiązki i nie mógłby wzbudzić zaufania publicznego. Dlatego sędzia ma obowiązek wierności w odniesieniu do tych podstawowych wartości, co ogranicza jego / ją w korzystaniu z wolności słowa”.

WYKAZ MIĘDZYNARODOWYCH OPINII, REGULACJI I STANDARDÓW DOTYCZĄCYCH MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH

Używanie mediów społecznościowych przez sądy: model praktyczny wspólnoty,
Jane Johnston, *International Journal of Communication* 11(2017), 669-683

Media społecznościowe i etyka sędziowska, opracowany przez: Cynthia Gray,
NSCS Center for Judicial Ethics, 2017

Zadbaj o swoje elektroniczne ślady, Barry Clarke, 2017

Granice etyczne aktywności sędziów w mediach społecznościowych,
Unia Sędziów Republiki Czeskiej, 2016

Wskazówki etyczne dla mediów społecznościowych,
Sekcja ds. Procesów Handlowych i Federalnych Rady Adwokackiej Stanu Nowy Jork, 2015

Przewodnik do polityki sądowniczej, tom. 2B, rozdz. 2,
Opinia Doradcza Komitetu Kodeksów Zachowania, pages 221-226, 2015

Sędziowie & Media Społecznościowe: Zarządzanie Ryzykami,
Konkurs Themis organizowany przez EJTN i UE, 2015

Używanie mediów społecznościowych przez kanadyjskich funkcjonariuszy sądowych,
Kanadyjskie Centrum Technologii Sądowej, 2015

Międzynarodowe Zasady Zachowania w Mediach Społecznościowych dla Zawodów
Prawniczych IBA, przyjęte 24 maja 2014 przez International Bar Association, 2014

Bezpieczeństwo Facebooka i mediów społecznościowych,
Martin Felsky, Kanadyjska Rada Sądownicza, 2014

Czy prawnicy i sędziowie powinni być znajomymi na Facebooku?
Przegląd stan po stanie, Jessica Ballard-Barnett, 2014

Media społecznościowe i sądy: innowacyjne narzędzia czy niebezpieczna moda?
Przewodnik praktyczny dla zarządzających sądami, Norman H. Meyer, Jr.,
Międzynarodowy Dziennik dla Administracji Sądowej, 2014

Używanie mediów społecznościowych i elektronicznych przez sędziów i pracowników sądowych,
Sąd Najwyższy Arizony, Komitet Doradczy ds. Etyki Sędziowskiej, Opinia Doradcza 14-01, 2014

Formalna Opinia 462, Używanie elektronicznych mediów społecznościowych przez sędziego,
American Bar Association (ABA), 2013

Czy sędziowie powinni używać mediów społecznościowych? Judith Gibson, 2013

Sędzia musi rozważyć ograniczenia w używaniu sieci mediów społecznościowych,
Opinia 2012-07, Komitet ds. Etyki Sędziowskiej stanu Maryland, 2012

Bądźmy ostrożnymi przyjaciółmi: Etyczne uwarunkowania używania sieci społecznościowych
dla sędziów, Washington Journal of Law, Technology & Arts, Wydanie 3 Zima 2012

Polityka Mediów Społecznościowych OBA, Oklahoma Bar Association, 2011

Opinia 66 Sieci Społecznościowe Online, Komitet Etyki Sędziowskiej,
Stowarzyszenie Sędziów Kaliforni, 2010

Media Społecznościowe 101, Narodowa Izba dla Sądów Stanowych,
Narodowe Centrum Sądów Stanowych, 2019

Wskazówki UNODC dot. mediów społecznościowych 2019,
Biuro ds. Narkotyków i Przestępstw Narodów Zjednoczonych 2019

*CEELI Institute
Villa Grébovka
Havlíčkovy Sady 58
120 00 Praga
Republika Česka*

*www.ceeliinstitute.org
office@ceeli.eu*

*Finansowanie zapewnione
przez rząd Stanów Zjednoczonych*